

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

“Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” ESF projekta identifikācijas Nr. 7.3.1.0/16/I/001

Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 7.3.1. specifiskā atbalsta mērķa „Uzlabot darba drošību, it īpaši bīstamo nozaru uzņēmumos” projekts „Darba drošības normatīvo aktu praktiskās ieviešanas un uzraudzības pilnveidošana” (Nr. 7.3.1.0/16/I/001)

DARBA APSTĀKĻI UN RISKI LATVIJĀ 2017-2018

Pasūtītājs:

Valsts darba inspekcija

Izpildītājs:

Personu apvienība

SIA “Civitta Latvija”, SIA “GRIF” un UAB “Civitta”

TEMATISKIE PIELIKUMI NELAIMES GADĪJUMI DARBĀ

Saīsinājumu saraksts

CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DARL	“Darba apstākļi un riski Latvijā”
ES	Eiropas Savienība
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
NACE	Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas kods
NG	Nelaiemes gadījums
RVDI	Reģionālā Valsts darba inspekcija
VDI	Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumi darbā

Kas ir nelaimes gadījums darbā?

„Nelaiemes gadījums darbā” likumā “Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām” (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 01.04.2017.) tiek definēts šādi:

“Nelaiemes gadījums darbā – apdrošinātās personas veselībai nodarītais kaitējums vai apdrošinātās personas nāve, ja to cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums, kas radies, pildot darba pienākumus, kā arī rīkojoties, lai glābtu jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.” [9]

Savukārt “darbspēju zaudējums” tiek definēts:

“Darbspēju zaudējums ir pārejošs vai nepārejošs, ar vecuma pārmaiņām nesaistīts fizisko un garīgo spēju ierobežojums, kuru izraisījis nelaimes gadījums darbā, ceļā uz darbu vai no darba, atrodoties darba devēja valdījumā esošā transportlīdzeklī, vai arodslimība un kurš apgrūtina personas integrāciju sabiedrībā, pilnīgi atņem vai daļēji ierobežo tās spēju strādāt un sevi apkopt.” [9]

Normatīvie akti par nelaimes gadījumiem darbā

Pētījumā ir veikta datu analīze par laika periodu līdz 2017.gada 31. decembrim, ņemot vērā spēkā esošos normatīvos aktus. Būtiskākie normatīvie akti, kas regulē darbības saistībā ar nelaimes gadījumiem (turpmāk – NG) darbā, to prevenciju, kā arī rīcību to iestāšanās gadījumā ir:

- Darba aizsardzības likums (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 28.04.2010.) [10];
- Likums “Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām” (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 01.04.2017.) [9];
- Ministru kabineta (turpmāk – MK) 09.08.2005. noteikumi Nr.585 “Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (spēkā līdz 31.12.2009.) [11];
- MK 25.08.2009. noteikumi Nr.950 “Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” [12].

Normatīvo aktu ievērošana uzņēmumos

Pētījumā izmantoti 2018.gada darba devēju, nodarbināto un darba aizsardzības speciālistu aptauju dati. Aprakstot un dinamiskā salīdzinot iepriekšējos periodus, izmantoti dati, kas bija pieejami iepriekš veikto pētījumu tematiskajos pielikumos.

Darba devēju aptauja

2018.gada aptaujā 1,8% (n=76) aptaujāto darba devēju uzņēmumu/iestāžu pēdējo 3 gadu laikā ir bijis kāds ar darbu saistīts NG, kas ir būtiski mazāk kā iepriekšējo gadu aptaujās (2013.gadā – 5,9%, 2010.gadā – 4,7%, 2006.gadā – 5,1%). Ņemot vērā reģistrēto NG skaitu, kas analizēts turpmāk šajā pielikumā, šādiem rezultātiem nav viennozīmīga skaidrojuma. Iespējams, ka konkrētā uzņēmumā, kura amatpersona kā darba devējs – respondents piedalījās aptaujā, tiešām pēdējo 3 gadu laikā nav notikuši smagi vai letāli NG.

2018.gadā veiktās aptaujas rezultāti rāda, ka pēdējos 3 gados visbiežāk NG darbā notikuši šādās nozarēs:

- ieguves rūpniecības un karjeru izstrāde – 19,6%;
- koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanas, mēbeļu ražošana – 7,0%;

- metālu, gatavo metālizstrādājumu ražošana – 4,8%;
- ūdens apgādes; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošanas un sanācija – 4,6%.

Atbilstoši iepriekšējo pētījumu “Darba apstākļi un riski Latvijā” (turpmāk – DARL) darba devēju aptauju rezultātiem visbiežāk NG notikuši:

- veselības un sociālās aprūpes (2018.gadā – 0,4%, 2013.gadā – 22,2%, 2010.gadā – 24,5%);
- būvniecības (2018.gadā – 3,7%, 2013.gadā – 11,1%, 2010.gadā – 13,3%);
- koksnes, koka un korķa izstrādājumu, mēbeļu ražošanas (2018.gadā – 7,0%, 2013.gadā – 9,9%, 2010.gadā – 8,0%) nozarēs.

2018.gadā visretāk NG darbā darba devēji minējuši veselības un sociālās aprūpes (0,4%), papīra un papīra izstrādājumu ražošanas, poligrāfijas un ierakstu reproducēšanas (0,6%), lauksaimniecības un mežsaimniecības (1,4%) nozarēs.

2018.gada aptaujas dati norāda, ka saglabājas tendence, pieaugot uzņēmuma lielumam, palielinās darbu devēju īpatsvars, kuru uzņēmumā noticis NG:

- 2018.gadā: 1-10 nodarbinātie – 0,7%, 11-49 nodarbinātie – 3,9%, 50-249 nodarbinātie – 20,6%, 250 un vairāk nodarbināto – 43,6%;
- 2013.gadā: 1-10 nodarbinātie – 3,1%, 11-49 nodarbinātie – 19,5%, 50-249 nodarbinātie – 26,5%, 250 un vairāk nodarbināto – 66,6%;
- 2010.gadā: 1-10 nodarbinātie – 2,4%, 11-49 nodarbinātie – 13,2%, 50-249 nodarbinātie – 29,2%, 250 un vairāk nodarbināto – 60,9%.

Šādas atbildes varētu būt saistītas ar to, ka lielākos uzņēmumos, ņemot vērā nodarbināto skaitu, ir arī lielāka iespējamība, ka pēdējo 3 gadu laikā varēja būt noticis vismaz kāds ar darbu saistīts NG.

Sadalījumā pa sektoriem 2018.gadā redzams, ka pēc darba devēju atbildēm NG darbā biežāk notikuši valsts sektorā:

- valsts sektorā – 23,1% (2013.gadā – 25,2%, 2010.gadā – 20,9%);
- privātajā sektorā – 1,2% (2013.gadā – 4,8%, 2010.gadā – 4,4%).

Analizējot notikušos NG darbā pēc Valsts darba inspekcijas (turpmāk – VDI) reģionālo struktūrvienību pārraudzības teritorijām, novērots, ka visvairāk NG bijuši Kurzemē un Rīgas reģionā:

- Kurzemes reģionā – 2,3% (2013.gadā – 16,2%, 2010.gadā – 3,2%);
- Rīgas reģionā – 2,1% (2013.gadā – 3,2%, 2010.gadā – 5,9%);
- Vidzemes reģionā – 1,6% (2013.gadā – 23,7%, 2010.gadā – 5,3%);
- Zemgales reģionā – 1,3% (2013.gadā – 1,1%, 2010.gadā – 1,9%);
- Latgales reģionā – 0,4% (2013.gadā – 5,4%, 2010.gadā – 2,8%).

Atkarībā no uzņēmuma īpašumtiesībām vairāk NG bijuši uzņēmumos, kuri pieder:

- gan vietējam, gan ārvalstu īpašniekiem – 4,2% (2013.gadā – 18,7%, 2010.gadā – 7,9%);
- ārvalstu īpašniekiem – 3,1% (2013.gadā – 11,0%, 2010.gadā – 5,2%);
- vietējiem īpašniekiem – 1,6% (2013.gadā – 5,4%, 2010.gadā – 4,6%).

Savukārt atkarībā no uzņēmuma darbības virziena vairāk NG bijuši uzņēmumos, kuru darbība vērsta:

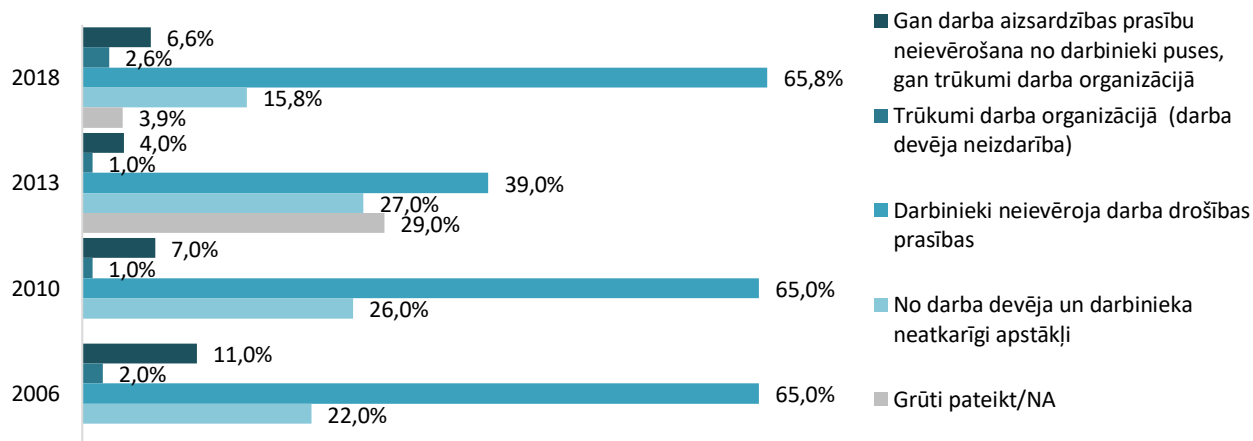
- galvenokārt uz ārējo tirgu – 3,9% (2013.gadā – 6,6%, 2010.gadā – 9,5%);
- uz vietējo tirgu – 1,3% (2013.gadā – 5,8%, 2010.gadā – 4,2%);
- gan uz vietējo, gan ārējo tirgu – 3,3% (2013.gadā – 6,3%, 2010.gadā – 5,5%).

Kā redzams, arī analizējot datus dažādos griezumos, darba devēju, kuri norāda, ka NG darbā ir notikuši, īpatsvars ir būtiski samazinājies. Šādi aptauju rādītāji kontrastē ar VDI datiem par NG skaitu darbā, tomēr reģistrēto NG skaita pieaugums drīzāk saistāms ar darba devēju izpratnes uzlabošanu un biežāku NG reģistrēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Pēc 2018.gada pētījuma datiem uzņēmumu darba aizsardzības organizācijā biežāk kā 2013.gadā iesaistās kompetentās institūcijas un kompetentie speciālisti darba aizsardzībā. Turklāt dažādas organizācijas gadu gaitā īstenojušas dažādus preventīvus pasākumus darba aizsardzībā, kas nesuši rezultātu – bijušas VDI tematiskās pārbaudes dažādu nozaru uzņēmumos, organizēti semināri, sagatavoti un izplatīti informatīvie materiāli, infogrammas, plakāti, kā arī informācija sociālajos tīklos.

2018.gada darba devēju aptaujā 69,3% (2013.gadā – 58,5%, 2010.gadā – 78,9%, 2006.gadā – 70,4%) atzinuši, ka par notikušo NG ticis ziņots VDI. 29,3% (2013.gadā – 27,3%, 2010.gadā – 29,6%, 2006.gadā – 43,0%) norādījuši, ka tikušas aprēķinātas tiešās izmaksas NG darbā, bet 5 aptaujātie (6,3%), kuru uzņēmumā/iestādē pēdējo 3 gadu laikā noticis NG, to nav izmeklējuši (2013.gadā – 23,1%, 2010.gadā – 8,7%, 2006.gadā – 11,4%). Tas, ka par NG ticis ziņots VDI, un retāk tie nav tikuši izmeklēti, norāda uz kopējās situācijas uzlabošanu saistībā ar nepieciešamo darba aizsardzības prasību ieviešanu, kā rezultātā arī smago un letālo NG skaits pēdējos gados samazinās.

2018.gada aptaujā 65,8% aptaujāto darba devēju uzskatīja, ka viņu uzņēmumā/iestādē notikušo NG galvenais cēlonis bija darba aizsardzības prasību neievērošana no nodarbināto puses (2013.gadā – 38,8%, 2010.gadā – 65,3% 2006.gadā – 64,6%), 6,6% uzskatīja, ka tos izraisīja darba drošības prasību neievērošana gan no nodarbināto puses, gan trūkumi darba organizācijā (2013.gadā – 3,7%, 2010.gadā – 7,2%, 2006.gadā – 11,3%), bet 15,8% to saistīja ar no darba devēja un nodarbinātā neatkarīgiem apstākļiem (2013.gadā – 27,0%, 2010.gadā – 22,4%, 2006.gadā – 26,5%). Trūkumus darba organizācijā kā NG cēloni minējuši tikai 2,6% (2013.gadā – 1,3%, 2010.gadā – 0,9%, 2006.gadā – 1,7%) darba devēju, kuru uzņēmumā/iestādē pēdējo 3 gadu laikā noticis kāds NG (1. attēls).

1. attēls. Darba devēju īpatsvars, raksturojot nelaimes gadījumu galvenos cēloņus uzņēmumos

Bāze: darba devēji, kuru uzņēmumā/iestādē pēdējo 3 gadu laikā ir bijis kāds ar darbu saistīts nelaimes gadījums (-i), 2018.gadā n=76; 2013.gadā n=118; 2010.gadā n=167; 2006.gadā n=111

Avots: darba devēju aptauja

Kā redzams, tad būtiski biežāk kā 2013.gadā darba devēji par NG galveno cēloni uzskatīja darba drošības prasību neievērošanu no nodarbināto puses, kas ir līdzīgi kā 2010. un 2006.gadā veiktajās aptaujās. Izmaiņas salīdzinājumā ar 2013.gadu ir skaidrojamas ar to, ka būtiski samazinājies darba devēju īpatsvars, kuri nav varējuši atbildēt uz šo jautājumu.

Darba devēju fokusgrupu diskusijas dalībnieki kā galveno NG darbā iemeslu minēja nodarbināto neuzmanību. Visi diskusijas dalībnieki uzskatīja, ka šādus NG ir grūti novērst, jo tie lielā mērā ir saistāmi ar nodarbināto attieksmi pret darbu un darba aizsardzību. Diskusijās tika uzsvērts, ka situāciju ir iespējams risināt, vai nu nodarbinātajiem mainot savu vienaldzīgo pieeju darbam, vai deleģējot vadības personālu rūpīgai nodarbināto darba uzraudzībai. Lielo uzņēmumu pārstāvji nodarbināto apmācībai un darba aizsardzības instruktāžai aizvien biežāk izmanto attālinātās (elektroniskās) mācību metodes, kas ļauj gan operatīvāk nodrošināt darbiniekus ar zināšanām, gan izvairīties no darba uzsākšanas bez apmācības, ja kādu iemeslu dēļ darbinieks nevar ierasties klātienē. Tāpat attālinātais apmācību process ļauj darba devējiem ietaupīt transporta izdevumus un laiku, kas tiek tērēts ceļā, ja apmācības tiek organizētas vienā lokācijā. Kopumā tā rezultātā iespējams pozitīvi mainīt arī nodarbināto attieksmi pret darba aizsardzības jautājumiem, jo šāds apmācību process bieži ir arī interaktīvs ar video, spēļu un testu elementiem.

Tas, ka tieši nodarbināto neuzmanība un nedroša cilvēka rīcība darba vidē, ir vieni no būtiskākajiem NG cēloņiem, parāda arī VDI apkopotā analīze par notikušo NG izraisītājfaktoriem [5]. Plašāk NG cēloņi aprakstīti šī pielikuma sadaļā "Nelaiemes gadījumu darbā sadalījums pēc nelaiemes gadījumu cēloņiem".

Izmaiņas redzamas saistībā ar pasākumiem, kas tika veikti pēc NG darbā. Palielinājies darba devēju īpatsvars, kas atzina, ka:

- tika pārveidota darba organizācija 15,0% (2013.gadā – 7,9%, 2010.gadā – 19,5%, 2006.gadā – 13,9%);
- tika veikta darbinieku papildu instruktāža un apmācība – 66,5% (2013.gadā – 56,4%, 2010.gadā – 67,9%, 2006.gadā – 71,0%).

Savukārt samazinājies darba devēju īpatsvars, kas apgalvoja, ka:

- tika veikta aprīkojuma nomaiņa vai uzlabošana – 16,1% (2013.gadā – 18,2%, 2010.gadā – 7,8%, 2006.gadā – 14,0%);
- nodrošināti papildu individuālie aizsardzības līdzekļi – 11,7% (2013.gadā – 15,4%, 2010.gadā – 1,7%, 2006.gadā – 10,5%).

11,7% darba devēju (2013.gadā – 13,7%, 2010.gadā – 10,8% 2006.gadā – 14,5%) atzīmēja, ka neveica nekādus pasākumus pēc NG darbā.

Nodarbināto aptauja

2018.gada dati norāda, ka atbilstoši nodarbināto aptaujai 8,5% (2013.gadā – 13,6%, 2010.gadā – 15,0%, 2006.gadā – 8,1%) uzņēmumu/iestāžu pēdējos 3 gados ir bijis kāds ar darbu saistīts NG. Tas ir par 5,1 procentpunktu mazāk kā 2013.gada aptaujā, kas norāda uz situācijas uzlabošanu, tomēr vienlaikus statistikas dati uzrāda kopējo NG skaita pieaugumu, bet smago un letālo NG samazinājumu, kas varētu izskaidrot šādu nodarbināto viedokli. Visticamāk, kā jau norādīts iepriekš pie darba devēju aptaujas datu analīzes, uzlabojusies NG reģistrēšana VDI nevis faktiski pieaudzis kopējais notikušo NG skaits.

Tāpat nodarbinātie par 6,7 procentpunktiem biežāk nekā darba devēji norādījuši notikušu NG darbā viņu pārstāvētajos uzņēmumos pēdējo 3 gadu laikā, kas ir līdzīgi kā iepriekšējos gados.

2018.gadā nedaudz palielinājies nodarbināto īpatsvars (2018.gadā – 81,4%, 2013.gadā – 79,7%, 2010.gadā 88,7%, 2006.gadā – 78,0%), kuru uzņēmumos NG nav bijis, bet 10,1% (2013.gadā – 6,7%, 2010.gadā – 3,3%, 2006.gadā – 7,2%) norādījuši, ka nevar atbildēt uz šo jautājumu.

2018.gadā visbiežāk NG darbā minējuši nodarbinātie no šādām nozarēm:

- koksnes, koka un korķa izstrādājumu, mēbeļu ražošana – 24,0% (2013.gadā – 33,1%, 2010.gadā – 33,2%, 2006.gadā – 42,4%);
- apstrādes rūpniecība – 19,7% (2013.gadā – 27,0%, 2010.gadā – 20,6%);
- būvniecība – 15,6% (2013.gadā – 18,3%, 2010.gadā – 23,0%, 2006.gadā – 20,0%);

- pārtikas produktu un dzērienu ražošana – 13,2% (2013.gadā – 13,9%, 2010.gadā – 14,3%);
- elektroenerģija, gāzes apgāde un siltumapgāde – 10,4% (2013.gadā – 23,6, 2010.gadā – 22,2%, 2006.gadā – 29,7%);
- tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas – 9,1% (2013.gadā – 11,2%, 2010.gadā – 14,3%) nozarē.

2018.gada aptaujā vīrieši (2018.gadā – 11,4%, 2013.gadā – 18,4%, 2010.gadā – 13,9%) NG minējuši biežāk kā sievietes (2018.gadā – 6,2%, 2013.gadā – 9,6%, 2010.gadā – 3,8%), turklāt abās grupās vērojams būtisks samazinājums salīdzinājumā ar 2013.gada aptauju.

Atkarībā no respondentu vecuma, 2018.gadā vērojamas būtiskākas atšķirības, jo visās nodarbināto vecuma grupās samazinājies nodarbināto īpatsvars, kas minējuši notikušus NG darbā, īpaši grupās no 18-34 un 45-54 gadiem:

- 2018.gadā: 18-24 gadi – 6,7%, 25-34 gadi – 8,5%, 35-44 gadi – 12,2%, 45-54 gadi – 7,2%, 55-74 gadi – 6,3%;
- 2013.gadā: 18-24 gadi – 12,9%, 25-34 gadi – 17,2%, 35-44 gadi – 13,3%, 45-54 gadi – 12,6%, 55-74 gadi – 8,2%;
- 2010.gadā: 18-24 gadi – 7,7%, 25-34 gadi – 7,8%, 35-44 gadi – 7,9%, 45-54 gadi – 8,3%.

Šāda respondentu īpatsvara pa vecuma grupām samazināšanās, minot notikušus NG darbā, atbilst kopējai tendencei 2018.gadā, kas aprakstīta iepriekš.

NG darbā nedaudz biežāk minējuši valsts sektorā nodarbinātie, bet kopumā visos sektoros (valsts, privātajā, sabiedriskajās organizācijās) vērojams nozīmīgs NG samazinājums:

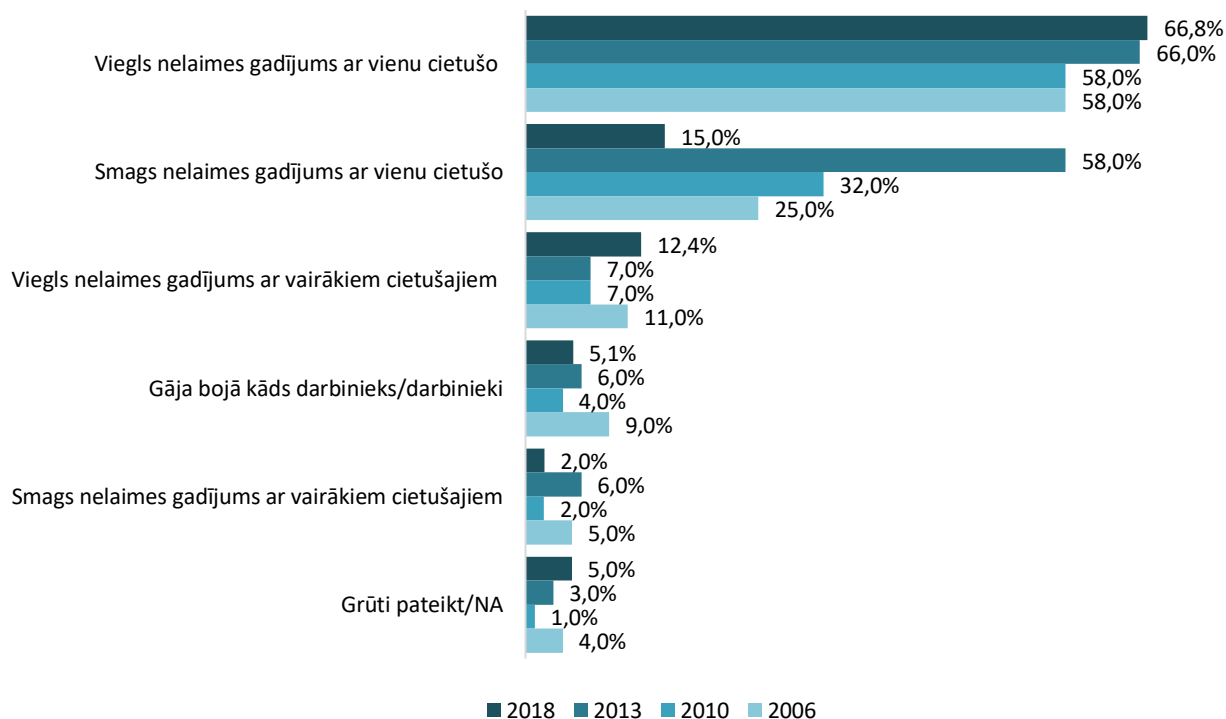
- valsts sektorā – 9,5% (2013.gadā – 12,8%, 2010.gadā – 6,9%);
- privātajā sektorā – 7,9% (2013.gadā – 14,2%, 2010.gadā – 7,9%);
- sabiedriskajās organizācijās – 7,1% (2013.gadā – 8,0%, 2010.gadā – 21,8%).

2018.gadā līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos DARL saglabājas tendence, pieaugot uzņēmuma lielumam, palielinās respondentu īpatsvars, kuri ir atzīmējuši, ka uzņēmumā pēdējo 3 gadu laikā ir bijis kāds ar darbu saistīts NG:

- 2018.gadā: 1-10 nodarbinātie – 3,9%, 11-49 nodarbinātie – 5,7%, 50-249 nodarbinātie – 11,3%, 250 un vairāk nodarbināto – 19,2%;
- 2013.gadā: 1-10 nodarbinātie – 6,4%, 11-49 nodarbinātie – 10,9%, 50-249 nodarbinātie – 17,0%, 250 un vairāk nodarbināto – 29,8%;
- 2010.gadā: 1-10 nodarbinātie – 6,5%, 11-49 nodarbinātie – 12,3%, 50-249 nodarbinātie – 18,8%, 250 un vairāk nodarbināto – 27,1%.

Respondentiem, kas minēja, ka pēdējo 3 gadu laikā uzņēmumā/iestādē, kurā viņš strādā, ir noticis NG, tika lūgts precizēt, kāda veida NG tas bija (2. attēls).

2. attēls. Nodarbināto īpatsvars, vērtējot notikušu nelaimes gadījumu smagumu

Bāze: nodarbinātie, kuru uzņēmumā/iestādē pēdējo 3 gadu laikā ir bijis kāds ar darbu saistīts nelaimes gadījums (-i); 2018.gadā n=212; 2013.gadā n=325; 2010.gadā n=362; 2006.gadā n=378

Avots: nodarbināto aptauja

2018.gadā apmēram tāds pats nodarbināto īpatsvars kā iepriekšējā aptaujā atbildējis, ka uzņēmumā notikušais NG bijis viegls un ar vienu cietušo, bet būtiski samazinājies atbilžu īpatsvars par smagajiem NG ar vienu vai vairākiem cietušajiem.

Visvairāk letālo NG pēdējo 3 gadu laikā notikuši šādās nozarēs:

- elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un gaisa kondicionēšanas nozarē (2018.gadā – 24,6%, n=3);
- apstrādes rūpniecībā (2018.gadā – 17,1%, n=18);
- būvniecībā (2018.gadā – 9,1%, n=25);
- citās nozarēs (2018.gadā – 4,5%, n=103).

2013.gadā pēc nodarbināto aptaujas atbildēm letālie NG darbā vairāk kā vidēji Latvijā notika tikai metālu, gatavo metālizstrādājumu ražošanas nozarē (37,8%), bet retāk kā vidēji Latvijā:

- būvniecībā (10,1%);
- elektroenerģijas, gāzes apgādē, siltumapgādē (8,2%);
- koksnes, koka un korķa izstrādājumu, mēbeļu ražošanā (3,8%).

2018.gada aptaujā nodarbinātajiem tika uzdots jautājums:

Vai šie nelaimes gadījumi tika izmeklēti, lai noskaidrotu nelaimes gadījuma cēloni?

Nodarbināto īpatsvars, kuru pārstāvētajos uzņēmumos NG ticis izmeklēts, 2018.gada aptaujā ir 68,4% (2013.gadā – 70,0%, 2010.gadā – 68,0%, 2006.gadā – 30,3%). Tādējādi 2018.gadā respondentu īpatsvars, kuru uzņēmumos NG netika izmeklēti ir bijis apmēram tāds pats kā iepriekš (2018.gadā – 15,9%,

2013.gadā – 15,6%, 2010.gadā – 22,3%, 2006.gadā – 59,5%). 2018.gadā 4,9% (2013.gadā – 2,8%, 2010.gadā – 2,5%, 2006.gadā – 1,8%) nodarbināto atbildēja, ka tika izmeklēti daži NG.

Attiecībā uz ziņošanu par notikušu NG VDI 2018.gadā situācija ir līdzīga kā iepriekš, jo 50,1% (2013.gadā – 50,7%, 2010.gadā – 54,8%, 2006.gadā – 24,8%) aptaujāto nodarbināto apgalvoja, ka par visiem NG paziņots VDI. Visbiežāk par NG darbā neziņoja darba devēji no:

- pārtikas produktu un dzērienu ražošanas (2018.gadā – 34,0% (n=9), 2013.gadā – 46,4%, 2010.gadā – 44,2%);
- tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošanas (2018.gadā – 33,3% (n=3));
- būvniecības (2018.gadā – 32,3% (n=20), 2013.gadā – 27,1%, 2010.gadā – 45,1%, 2006.gadā – 41,7%);
- apstrādes rūpniecības (2018.gadā – 25,6% (n=12));
- citām nozarēm (2018.gadā – 45,0% (n=3)).

2018.gada aptaujā lielākais nodarbināto īpatsvars, kuri minējuši, ka par NG nav ziņots VDI, ir starp sabiedriskajā sektorā strādājošajiem:

- sabiedriskajā sektorā – 67,2% (2013.gadā – 29,7%, 2010.gadā – 1,3%, 2006.gadā – 47,7%);
- privātajā sektorā – 26,3% (2013.gadā – 25,1%, 2010.gadā – 29,7%, 2006.gadā – 30,6%);
- valsts sektorā – 14,8% (2013.gadā – 16,5%, 2010.gadā – 33,8%, 2006.gadā – 20,5%).

Tomēr, tā kā no sabiedriskajā sektorā nodarbinātajiem uz šo jautājumu atbildējis neliels respondentu skaits (n=3), nevar izdarīt secinājumu par tendencēm sektorā attiecībā uz ziņošanu/neziņošanu VDI par notikušiem NG. Tāpat arī jāņem vērā, ka nodarbinātie ne vienmēr ir informēti par darbībām, kas veiktas pēc notikuša NG, jo sevišķi, ja konkrētais nodarbinātais nav tieši saistīts ar NG faktu.

2018.gadā gadījumu skaits, kad VDI netika ziņots par NG, dinamikā ir samazinājies tikai lielajos uzņēmumos, bet būtiski palielinājies mikrouzņēmumos:

- 2018.gadā: 1-10 nodarbinātie – 60,5%, 11-49 nodarbinātie – 36,3%, 50-249 nodarbinātie – 19,9%, 250 un vairāk nodarbināto – 6,5%;
- 2013.gadā: 1-10 nodarbinātie – 49,3%, 11-49 nodarbinātie – 34,0%, 50-249 nodarbinātie – 17,1%, 250 un vairāk nodarbināto – 8,9%;
- 2010.gadā: 1-10 nodarbinātie – 31,8%, 11-49 nodarbinātie – 27,1%, 50-249 nodarbinātie – 22,6%, 250 un vairāk nodarbināto – 15,8%.

Ņemot vērā uzņēmuma atrašanos kādā no reģionālo Valsts darba inspekciju (turpmāk – RVDI) pārraudzības teritorijām, 2018.gada aptaujā visbiežāk neziņošanu par notikušu NG minēja nodarbinātie no:

- Vidzemes reģiona – 33,0%;
- Kurzemes reģiona – 32,0%;
- Latgales reģiona – 28,0%;
- Rīgas reģiona – 18,6%;
- Zemgales reģiona – 12,6%.

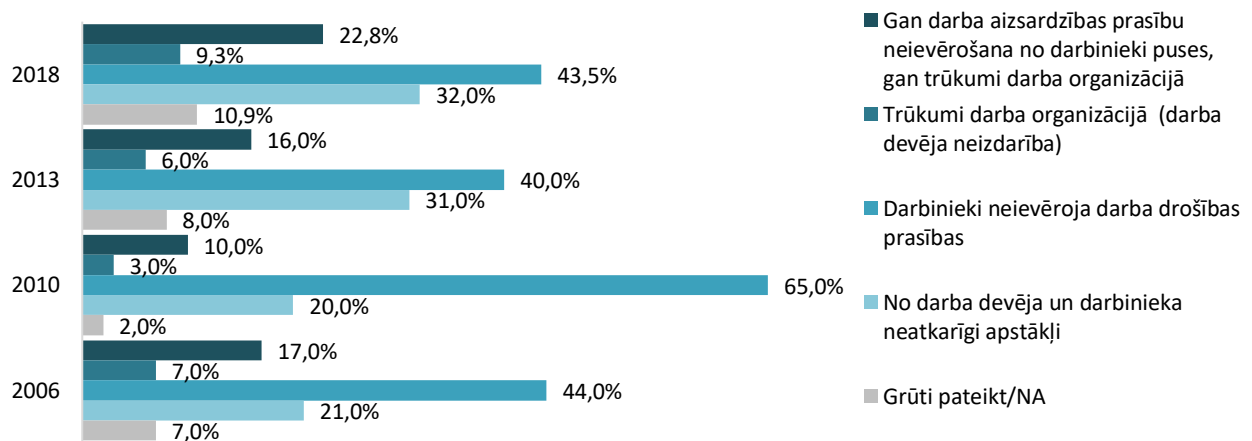
2013. un 2006.gadā attiecīgi neziņošanu minēja nodarbinātie no Zemgales reģiona (2013.gadā – 38,3%, 2006.gadā – 29,95) un Rīgas reģiona (2013.gadā – 22,9%, 2006.gadā – 32,7%).

Nodarbinātie uzskata, ka NG galvenokārt izraisīja:

- darba drošības prasību neievērošana – 43,5% (2013.gadā – 39,5%, 2010.gadā – 49,4%, 2006.gadā – 44,1%);

- no darba devēja un nodarbinātā neatkarīgi apstākļi – 32,0% (2013.gadā – 30,8%, 2010.gadā – 26,5%, 2006.gadā – 21,1%);
- gan darba drošības prasību neievērošana no nodarbināto puses, gan trūkumi darba organizācijā – 22,8% (2013.gadā – 13,3%, 2010.gadā – 15,9%, 2006.gadā – 20,6%);
- trūkumi darba organizācijā – 9,3% (2013.gadā – 5,5 %, 2010.gadā – 6,4%, 2006.gadā – 7,2%; 3. attēls).

3. attēls. Nodarbināto īpatsvars, vērtējot nelaimes gadījumu galvenos cēloņus viņu darba vietā

Bāze: nodarbinātie, kuru uzņēmumā/iestādē pēdējo 3 gadu laikā ir bijis kāds ar darbu saistīts nelaimes gadījums (-i), 2018.gadā n=212; 2013.gadā n=325; 2010.gadā n=362; 2006.gadā n=378

Avots: nodarbināto aptauja

Līdzīgi kā darba devēju aptaujā kā būtiskākais NG cēlonis ir izcelts darba drošības prasību neievērošana no nodarbināto puses, turklāt šis rādītājs pieaudzis, salīdzinot ar 2013.gadu. Vēl, atbilstoši nodarbināto viedoklim, biežāk NG izraisījuši trūkumi darba organizācijā, kā arī abu iepriekš minēto faktoru apvienojums. Tādējādi nodarbinātajiem ir kritiskāka attieksme pret uzņēmumos pastāvošo darba organizāciju, kas arī saprotams, jo pareizi un kvalitatīvi izstrādātai darba procesu organizācijai maksimāli būtu jāsamazina iespējamība, ka arī nodarbināto neuzmanības gadījumā notiek NG.

Nodarbinātie novērojuši, ka darba devēji pēc NG darbā visbiežāk veica šādus pasākumus:

- atkārtotu nodarbināto informēšanu, apmācību un instruēšanu – 53,3% (2013.gadā – 65,3%, 2010.gadā – 58,7%, 2006.gadā – 52,7%);
- aprīkojuma nomaiņu vai uzlabošanu – 15,3% (2013.gadā – 12,1%, 2010.gadā – 8,5%, 2006.gadā – 13,5%);
- darba organizācija pārveidošanu – 14,0% (2013.gadā – 11,7%, 2010.gadā – 16,3%, 2006.gadā – 7,8%);
- citus pasākumus – 3,3% (2013.gadā – 0,3%, 2010.gadā – 5,5%, 2006.gadā – 1,2%).

2018.gadā 13,6% (2013.gadā – 8,9%, 2010.gadā – 4,8%, 2006.gadā – 8,6%) nodarbināto bija grūti atbildēt par veiktajiem pasākumiem pēc notikuša NG, bet vēl 18,0% norādīja, ka darba devēji neveica nekādus pasākumus (2013.gadā – 18,2%, 2010.gadā – 21,8%, 2006.gadā – 27,2%).

Dati par reģistrētajiem nelaimes gadījumiem darbā Latvijā

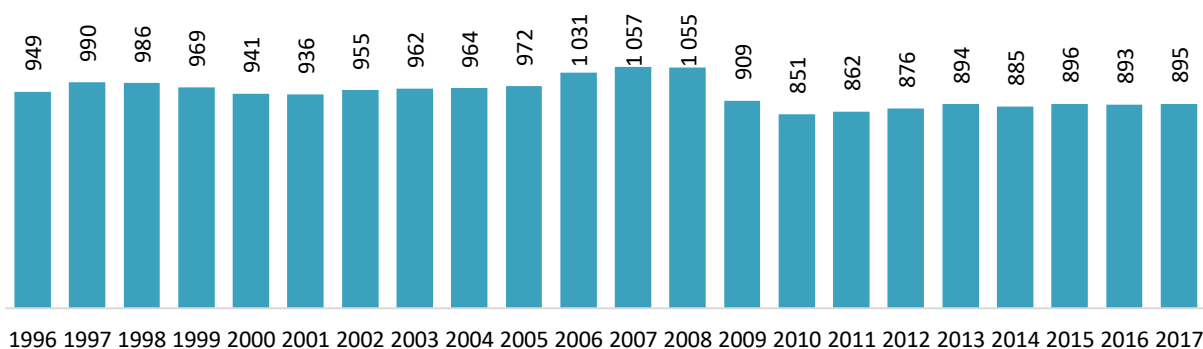
Reģistrēto nelaimes gadījumu darbā datu ieguve un apstrāde

Lai nodrošinātu datu salīdzināmību starp nozarēm, kā arī starp valstīm, NG absolūtais skaits, kas iegūts no VDI sniegtajiem datiem (šie dati pieejami arī VDI darbības gada pārskatos, kur novērojamas nelielas nesakritības pa gadiem, jo NG, kas notikuši gada beigās tiek izmeklēti nākamā gada sākumā, līdz ar to tie netiek norādīti attiecīgā gada pārskatā, bet šīs atšķirības tiek novērstas nākamajos pārskatos), tika pārrēķināts uz 100 000 nodarbināto. Tomēr jāņem vērā, ka šāds pārrēķins var radīt statistisku izkropļojumu attiecībā uz nozarēm, kurās ir mazs nodarbināto skaits – mazāk kā 10 000 nodarbināto, piemēram, papīra un papīra izstrādājumu ražošana, poligrāfija un ierakstu reproducēšana vai ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde. Viens NG var radīt pārspīlēti negatīvu iespaidu par reālo situāciju nozarē, kas traucē pieņemt lēmumus par prioritārajām nozarēm, kurās veikt fokusētus kontroles un prevencijas pasākumus. Tādējādi, īpaši letālo NG kontekstā, nepieciešams izmantot un analizēt to absolūto skaitu.

Nodarbināto skaits pētījuma pārskata periodam 1996.-2017.gadam iegūts, izmantojot Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) publiski pieejamo informāciju. Atsevišķās sadaļās izmantoti arī dati par aizņemtajām darbavietām, kas nepieciešami, lai detalizētāk analizētu situāciju apstrādes rūpniecības apakšnozarēs. Tāpat izmantoti dati no Eurostat, kas ir Eiropas Savienības institūcija, kuras uzdevumos ietilpst statistiskās informācijas par ES apkopošana, piekļuves nodrošināšana, kā arī izmantoto statistikas metožu saskaņošana [7].

Lai analizētu situāciju ar NG darbā, ir jāņem vērā nodarbināto skaits Latvijā. Nodarbinātie iedzīvotāji tiek definēti kā visas personas 15-74 gadu vecumā, kuras pārskata nedēļā veica jebkādu darbu par samaksu naudā vai par atlīdzību precēs vai pakalpojumos [6]. Pēc CSP datiem laika periodā no 2001. līdz 2008.gadam vērojams straujš nodarbināto skaita pieaugums, kas skaidrojams ar strauji augošo ekonomiku un bezdarba samazināšanos Latvijā. Nodarbināto skaits augstāko līmeni pētījuma periodā sasniedza 2008.gadā, kad kopā bija nodarbināti 1 055 tūkstoši iedzīvotāju (4. attēls). Līdz ar krīzes iestāšanos, nodarbināto iedzīvotāju skaits strauji samazinājās līdz 851 tūkstotim, kas redzams arī bezdarbnieku skaitā, bet īpaši emigrācijas statistikā. Līdz 2017.gadam nodarbināto skaits Latvijā ir palielinājies tikai līdz 895 tūkstošiem, neskatoties uz bezdarba samazināšanos.

4. attēls. Nodarbināto skaits Latvijā, tūkst., 1996.-2017.g.

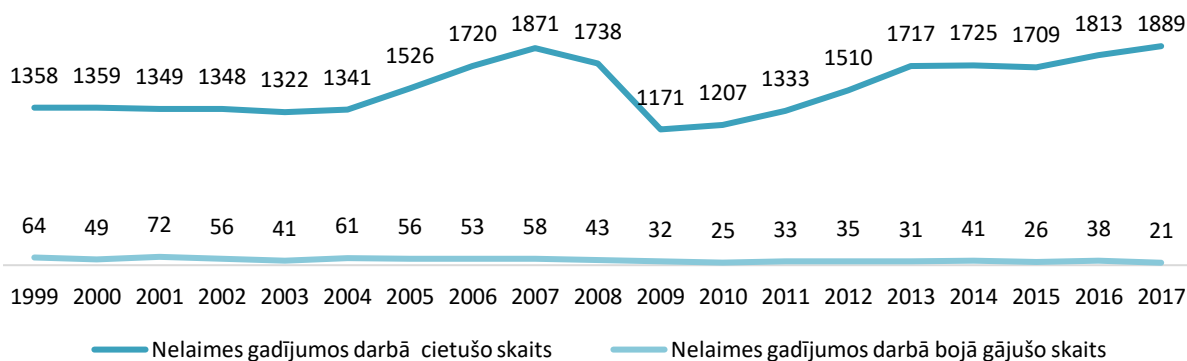
Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Dati par nelaimes gadījumiem Latvijā un Eiropas Savienībā

No 1999.gada līdz 2017.gadam reģistrētajiem NG darbā absolūtajos skaitļos (5. attēls) ir tendence pieaugt, īpaši tas izpaudās starp 2006. un 2008.gadu, kas saistīts ar būtisko nodarbināto skaita pieaugumu. Pēc 2008.gada ekonomiskās krīzes laika piedzīvotā nodarbināto un NG skaita krituma sekoja salīdzinoši vienmērīgs NG darbā cietušo skaita pieaugums, 2017.gadā sasniedzot pirmskrīzes līmeni, lai gan

nodarbināto skaits joprojām bija būtiski zemāks. Savukārt, letālo NG skaits laika periodā no 1999.gada līdz 2017.gadam ir ar tendenci samazināties – ja 2001.gadā, tas sasniedza maksimumu (72 letāli gadījumi), tad 2017.gadā reģistrēti 21 letālais NG, kas ir zemākais rādītājs pārskata periodā. Kopš 2013.gada vērojamas svārstības letālo NG skaitā, ko daļēji var skaidrot ar notikušiem NG, kuros vienlaicīgi cietuši un gājuši bojā vairāki nodarbinātie.

5. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā cietušo un bojāgājušo skaits absolūtajos skaitļos, 1999.-2017.g.

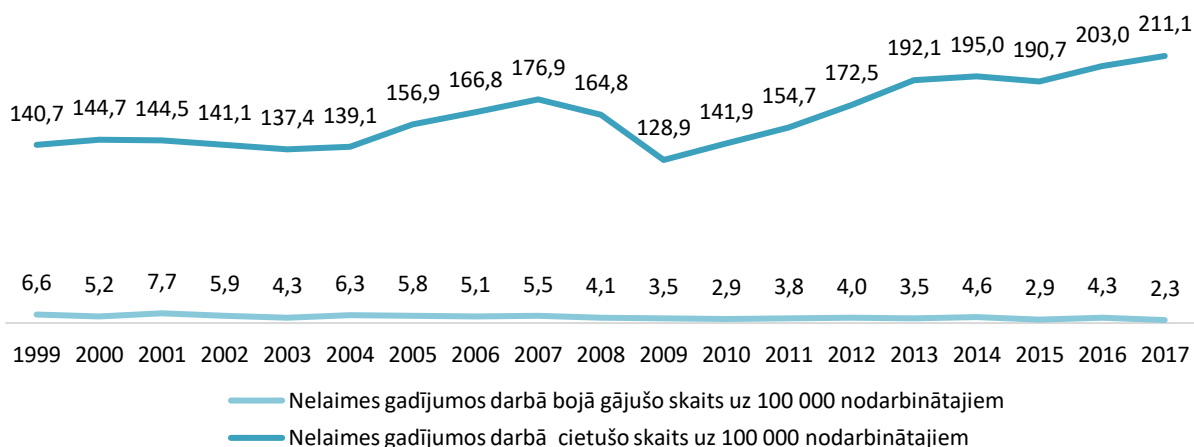

Avots: Valsts darba inspekcija

Līdzīgas tendences vērojamas arī, pārrēķinot NG cietušo skaitu uz 100 000 nodarbināto (6. attēls). Vismazāk NG darbā cietušo bija 2009.gadā (129 gadījumi uz 100 000 nodarbināto), bet 2016. un 2017.gadā jau tika reģistrēti vairāk kā 200 šādu gadījumu.

Letālo NG skaits uz 100 000 nodarbināto samazinājās no maksimālā līmeņa 2001.gadā (7,7 gadījumi uz 100 000 nodarbinātajiem) līdz 2,9 gadījumiem 2010.gadā. No 2011.gada vērojamas letālo NG skaita uz 100 000 nodarbināto svārstības, tomēr 2017.gadā to skaits sasniedzis zemāko līmeni pārskata periodā.

6. attēls. Nelaiemes gadījumos cietušo un bojāgājušo skaits uz 100 000 nodarbināto, 1999.-2017.g.

Avots: Centrālā statistikas pārvalde un Valsts darba inspekcija

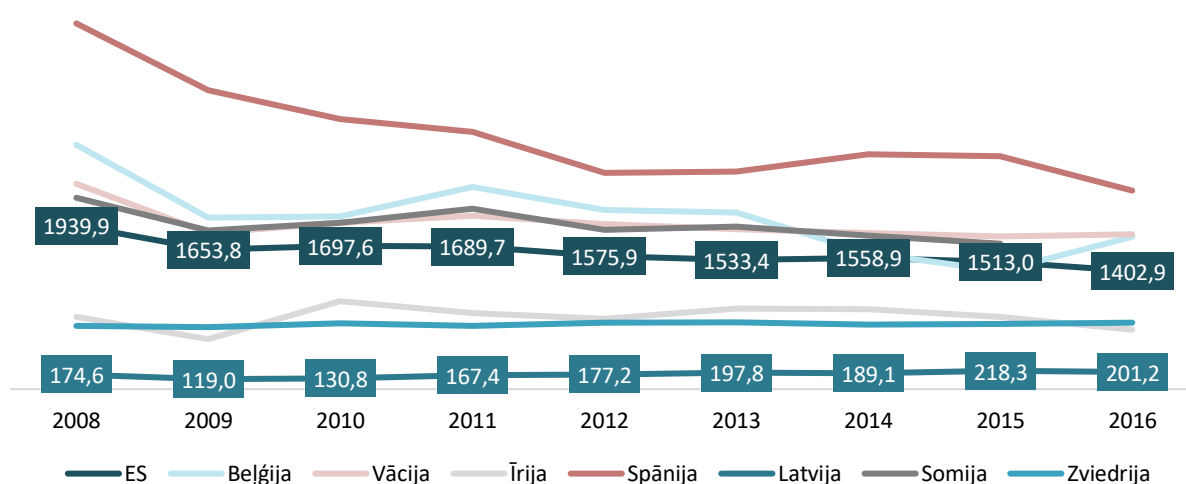
Kopējais NG darbā cietušo skaita pieaugums pēdējo gadu laikā skaidrojams ar biežāku NG reģistrāciju, ko ietekmē darba devēju un nodarbināto atbildīgākas izpratnes palielināšanās gan par normatīvo aktu prasībām, gan par iespējām saņemt sociālās garantijas, gan ar darba devēju rūpēm par nodarbināto veselību, kā arī finansiālās situācijas uzlabošanās, kas ļauj nodarbinātajiem vairāk fokusēties uz ilgtermiņa

mērķiem (veselības un darbaspēju saglabāšana un uzlabošana ilgtermiņā) nevis tikai uz īstermiņa vajadzībām (piemēram, finansiālas grūtības veikt ikmēneša maksājumus).

Letālo NG skaita samazināšanos ietekmē vairāki apstākļi – darba devēju veiktie darba aizsardzības pasākumi, VDI un citu atbildīgo iestāžu veiktās kontroles un preventīvās darbības (darba devēju un nodarbināto informēšana, tematiskās pārbaudes u.c.), kā arī darba vides un tehnoloģiju modernizācija un darba organizācijas uzlabošanās, kas maina nodarbināto saskari ar riska faktoriem, kas var radīt letālas sekas.

Salīdzinot kopējo NG cietušo skaitu ar Eiropas Savienības (turpmāk – ES) valstīm, jāsecina, ka Latvijā tas joprojām ir ļoti zems (7. attēls), kas galvenokārt saistāms ar faktu, ka Latvijā netiek reģistrēti visi darbā notikušie NG. Tas skaidrojams ar joprojām nepietiekamo darba devēju un nodarbināto izpratni par NG reģistrēšanas nepieciešamību, nodarbināto bailēm zaudēt darbu, kā arī salīdzinoši apjomīgo ēnu ekonomiku, kas izpaužas neregistrētā nodarbinātībā un algu izmaksā aploksnēs.

7. attēls. Nelaiemes gadījumu kopējais skaits uz 100 000 nodarbināto atsevišķās ES valstīs, 2008.-2016.g.*

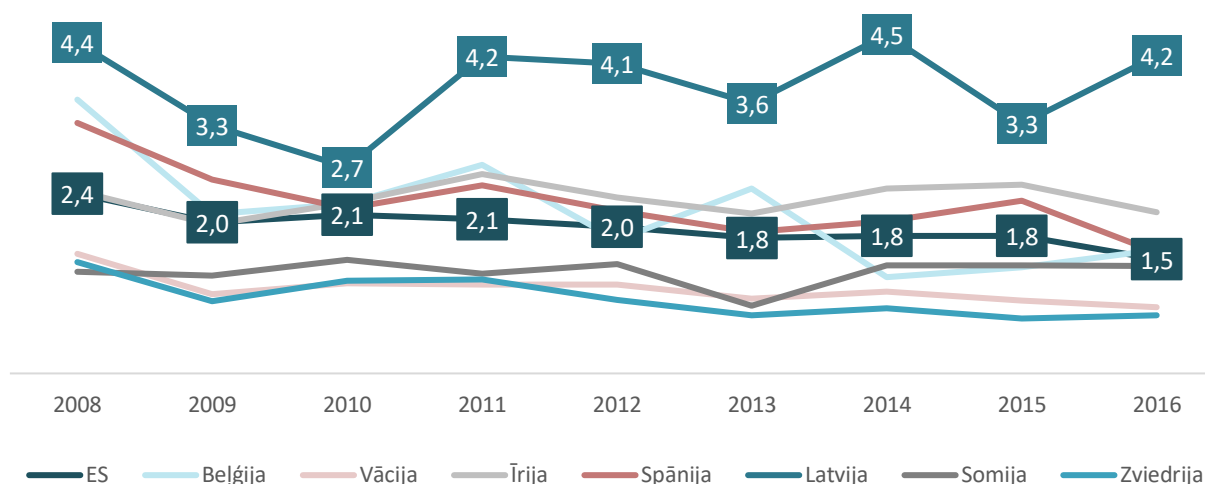
Piezīme: * – Eurostat dati atšķiras no iepriekš aprēķinātajiem datiem izmantotās metodoloģijas dēļ, tomēr šī atšķirība nav uzskatāma par būtisku

Avots: Eurostat

Pretēja tendence, salīdzinot Latvijas un visas ES datus, vērojama NG bojāgājušo statistikā uz 100 000 nodarbināto (7. attēls). Lai gan Latvijā ir augstāks letālu NG skaits kā ES, tomēr kopš 90.gadu beigām iezīmējas kopumā stabils bojāgājušo skaita samazinājums, zemāko līmeni sasniedzot 2017.gadā (5. attēls). Šādi rādītāji liecina par darba aizsardzības sistēmas uzlabošanu Latvijas uzņēmumos, ārvalstu pieredzes pārņemšanu un vietējo darba devēju dziļākas izpratnes veidošanu par darba aizsardzību.

Tendence letālo NG skaitam samazināties Latvijā nav tik izteikta kā ES valstīs kopumā (8. attēls). Atšķirības Latvijas datus, kur kopumā NG skaits uz 100 000 nodarbinātiem ir salīdzinoši neliels, bet letālo gadījumu skaits ir salīdzinoši lielāks, skaidrojamas ar to, ka NG, kuros nav smagu seku, darba devēji retāk reģistrē, bet letālos NG nav iespējams noslēpt un neregistrēt, tādējādi to statistika precīzāk ataino reālo situāciju saistībā ar darba aizsardzību Latvijā.

8. attēls. Letālo nelaimes gadījumu skaits uz 100 000 nodarbināto atsevišķās ES valstīs, 2008.-2016.g.*

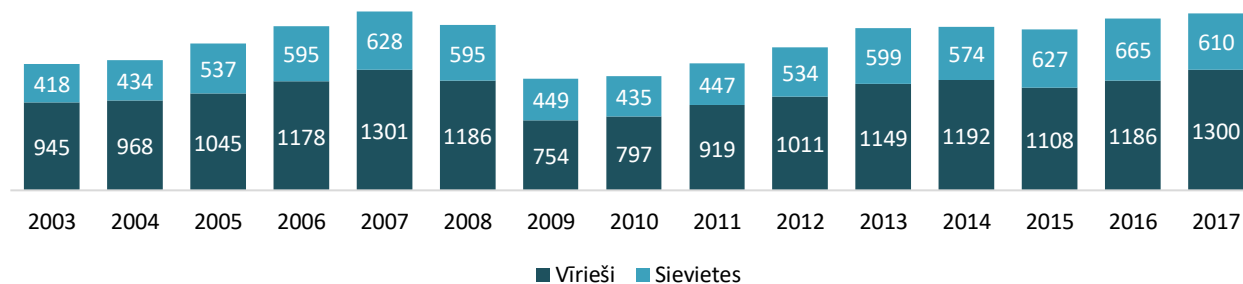
Piezīme: * – Eurostat dati atšķiras no iepriekš aprēķinātajiem datiem izmantotās metodoloģijas dēļ, tomēr šī atšķirība nav uzskatāma par būtisku

Avots: Eurostat

Nelaiemes gadījumu skaits pa dzimumiem

NG cietušo sieviešu proporcija kopš 2003.gada ir nedaudz pieaugusi, kas skaidrojams ar sieviešu aktīvāku iesaistīšanos darba tirgū, tostarp bīstamajās nozarēs (pēc CSP datiem no 2013.-2017.gadam sieviešu nodarbinātība Latvijā bijusi no 51,9 – 52,7% no kopējā nodarbināto skaita [8]). Kopumā sievietes cietušas vidēji 1/3 no visiem reģistrētajiem NG darbā, lai gan pēdējos gados vērojams, ka šis rādītājs bijis svārstīgs.

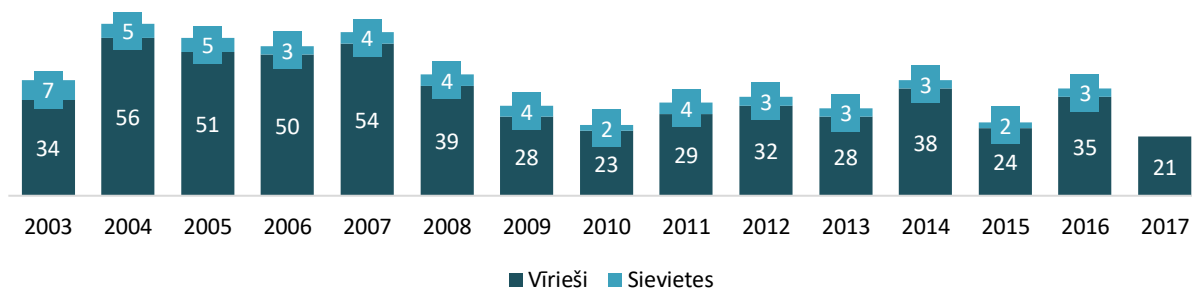
9. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa dzimumiem, 2003.-2017.g.

Avots: Valsts darba inspekcija

Letālo NG statistikā pārskata periodā izmaiņas nav novērojamas un apmēram 90% no katru gadu mirušajiem darbā ir vīrieši (10. attēls), kas skaidrojams gan ar kopējo tendenci, ka vīriešu vidū ir izplatītāka mirstība no ārējiem nāves cēloņiem, kā arī lielāku nodarbināto vīriešu īpatsvaru bīstamajās nozarēs.

10. attēls. Nelaiemes gadījumos bojā gājušo skaits pa dzimumiem, 2003.-2017.g.

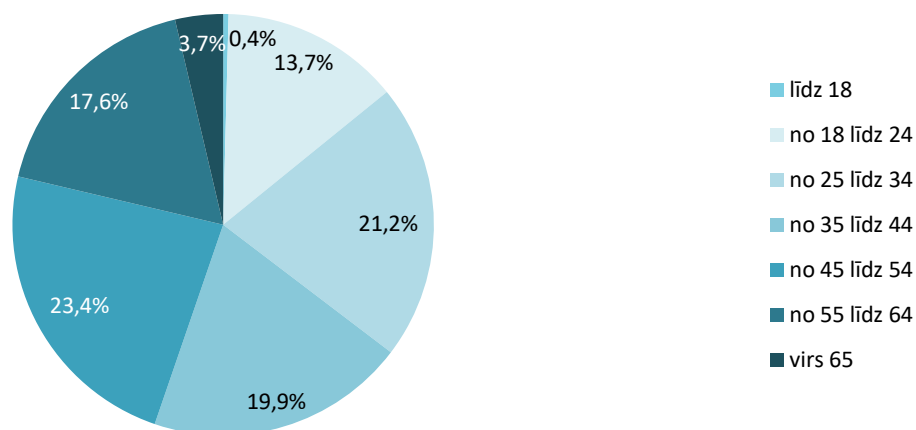

Avots: Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa vecuma grupām

No 2003.gada līdz 2017.gadam lielākais NG skaits ir vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem – 23,4% no kopējā NG skaita darba vietā (11. attēls), kam seko vecuma grupa no 25 līdz 44 gadiem (attiecīgi 25-34 gadi 21,2% un 35-44 gadi 19,9%). Būtiskas atšķirības, salīdzinot dinamiku, nav novērojamas.

11. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā kopā cietušo skaita sadalījums pa vecuma grupām, 2003.-2017.g.

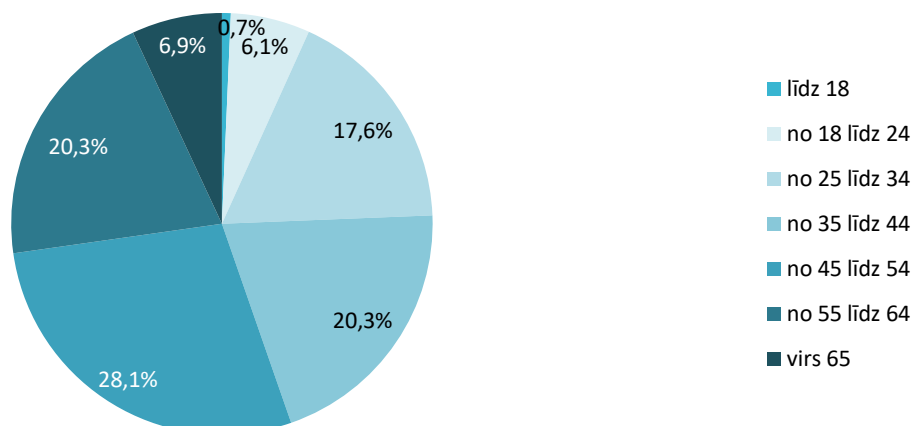

Avots: Valsts darba inspekcija

Smagos un letālos NG cietušo sadalījums pa vecuma grupām pieejams tikai no 2003.gada. Starp letālajiem NG bojā gājušo skaits ir vislielākais vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem – 28,1% no kopējā letālo NG skaita darba vietās (12. attēls), kas daļēji var būt saistīts ar to, ka vīrieši mazāk rūpējas par savu veselību un vairāk strādā profesijās, kas saistītas ar smagāku fizisku slodzi un šādā situācijā, arī profesionāli pieredzējušam nodarbinātajam zaudējot uzmanību, biežāk var notikt NG.

---

12. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā bojāgājušo skaita sadalījums pa vecuma grupām, 2003.-2017.g.

Avots: Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumu darbā sadalījums pa mēnešiem

NG sadalījumā pa mēnešiem nav vērojama sezonālitate, kā arī nav novērotas būtiskas izmaiņas dinamikā, un ik mēnesi tiek reģistrēti no 90 līdz 210 NG.

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa reģioniem

Pētījumā tika identificēti vairāki problēmjautājumi saistībā ar datiem par NG cietušo skaitu Latvijas reģionos, kas neļāva iegūt savstarpēji salīdzināmus datus visā pārskata periodā. Daļa no šīm problēmām tika identificētas jau iepriekšējos pētījumos DARL.

Pirmkārt, CSP, ieviešot jauno Administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību klasifikatoru, no 2006.gada neapkopo informāciju par nodarbināto skaitu tā saucamajās „rajonu” pilsētās un „rajonos”, bet izmanto jauno administratīvo dalījumu 6 reģionos (1. tabula). Līdz ar to vairs nav iespējams iegūt datus par nodarbināto skaitu par līdzšinējiem „rajoniem”, kas neļauj veikt analīzi par NG skaitu uz 100 000 nodarbinātajiem [1, 2, 3].

Otrkārt, no 2008.gada 1.jūlija ir notikušas izmaiņas VDI reģionālajā struktūrā, un ir likvidēta Dienvidu RVDI, Ogres un Aizkraukles rajonus pievienojot Zemgales RVDI, Jēkabpils rajonu – Latgales RVDI, kā arī ir apvienotas Austrumvidzemes un Ziemeļvidzemes RVDI, izveidojot Vidzemes RVDI. Līdz ar to no 2008.gada visi dati tiek apkopoti nevis par 7 reģionālajām VDI, bet par 5 reģionālajām nodaļām [2, 3].

Treškārt, 2009.gadā Latvijā tika veikta administratīvi teritoriālā reforma, kuras rezultātā Latvija tika sadalīta novados, un tas var ietekmēt datu salīdzināmību [2]. Papildus tam, arī 2012.gadā VDI veica vēl vienu reģionālās struktūras reorganizāciju [3].

1. tabula. Latvijas sadalījums reģionos saskaņā ar Valsts darba inspekcijas un Centrālās statistikas pārvaldes dalījumu

Statistiskie reģioni	RVDI pārraudzības teritorijas	Statistiskajos reģionos ietilpstošie novadi un pilsētas pēc CSP
Rīga	<u>Rīgas RVDI:</u> Ādažu novads* Babītes novads Carnikavas novads Garkalnes novads Jūrmala Mārupes novads Rīga Saulkrastu novads Stopiņu novads	Rīga
Pierīgas reģions	-	Alojas novads Ādažu novads Babītes novads Baldones novads Carnikavas novads Engures novads Garkalnes novads Ikšķiles novads Inčukalna novads Jaunpils novads Jūrmala Kandavas novads Krimuldas novads Ķeguma novads Ķekavas novads Lielvārdes novads Limbažu novads Mālpils novads Mārupes novads Ogres novads Olaines novads Ropažu novads Salacgrīvas novads Salaspils novads Saulkrastu novads Sējas novads Siguldas novads Stopiņu novads Tukuma novads
Latgales reģions	<u>Latgales RVDI:</u> Aglonas novads Aknīstes novads Baltinavas novads Ciblas novads Dagdas novads Daugavpils	Aglonas novads Baltinavas novads Balvu novads Ciblas novads Dagdas novads

Statistiskie reģioni	RVDI pārraudzības teritorijas	Statistikajos reģionos ietilpstošie novadi un pilsētas pēc CSP
	Daugavpils novads Ilūkstes novads Jēkabpils novads Kārsavas novads Krāslavas novads Krustpils novads Līvānu novads Ludzas novads Neretas novads Pļaviņu novads Preiļu novads Rēzekne Rēzeknes novads Riebiņu novads Salas novads Varakļānu novads Vārkavas novads Viesītes novads Viļānu novads Zilupes novads	Daugavpils Daugavpils novads Ilūkstes novads Kārsavas novads Krāslavas novads Līvānu novads Ludzas novads Preiļu novads Rēzekne Rēzeknes novads Riebiņu novads Rugāju novads Vārkavas novads Viļakas novads Viļānu novads Zilupes novads
Kurzemes reģions	<u>Kurzemes RVDI:</u> Aizputes novads Alsungas novads Brocēnu novads Dundagas novads Durbes novads Grobiņas novads Kuldīgas novads Liepāja Mērsraga novads Nīcas novads Pāvilostas novads Priekules novads Rojas novads Rucavas novads Saldus novads Skrundas novads Talsu novads Vaiņodes novads Ventspils Ventspils novads	Aizputes novads Alsungas novads Brocēnu novads Dundagas novads Durbes novads Grobiņas novads Kuldīgas novads Liepāja Mērsraga novads Nīcas novads Pāvilostas novads Priekules novads Rojas novads Rucavas novads Saldus novads Skrundas novads Talsu novads Vaiņodes novads Ventspils Ventspils novads

Statistiskie reģioni	RVDI pārraudzības teritorijas	Statistiskajos reģionos ietilpstošie novadi un pilsētas pēc CSP
Vidzemes reģions	<u>Vidzemes RVDI:</u> Alojas novads Alūksnes novads Amatas novads Apes novads Balvu novads Beverīnas novads Burtnieku novads Cesvaines novads Cēsu novads Ērgļu novads Gulbenes novads Inčukalna novads Jaunpiebalgas novads Kocēnu novads Krimuldas novads Limbažu novads Līgatnes novads Lubānas novads Madonas novads Mazsalacas novads Mālpils novads Naukšēnu novads Pārgaujas novads Priekuļu novads Raunas novads Rugāju novads Rūjienas novads Salacgrīvas novads Sējas novads Siguldas novads Smiltenes novads Strenču novads Valkas novads Valmiera Vecpiebalgas novads Vīļakas novads	Alūksnes novads Amatas novads Apes novads Beverīnas novads Burtnieku novads Cesvaines novads Cēsu novads Ērgļu novads Gulbenes novads Jaunpiebalgas novads Kocēnu novads Līgatnes novads Lubānas novads Madonas novads Mazsalacas novads Naukšēnu novads Pārgaujas novads Priekuļu novads Raunas novads Rūjienas novads Smiltenes novads Strenču novads Valkas novads Valmiera Varakļānu novads Vecpiebalgas novads
Zemgales reģions	<u>Zemgales RVDI:</u> Aizkraukles novads Auces novads Baldones novads Bauskas novads Dobeles novads Engures novads Iecavas novads Ikšķiles novads Jaunjelgavas novads Jaunpils novads Jelgava	Aizkraukles novads Aknīstes novads Auces novads Bauskas novads Dobeles novads Iecavas novads Jaunjelgavas novads Jelgava Jelgavas novads

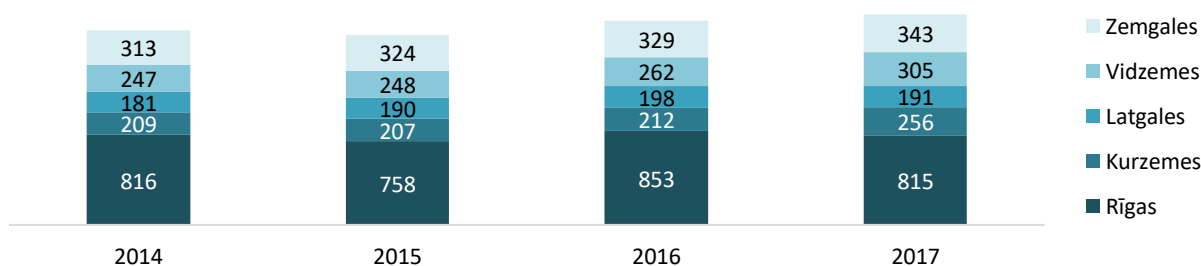
Statistiskie reģioni	RVDI pārraudzības teritorijas	Statistikajos reģionos ietilpstošie novadi un pilsētas pēc CSP
	Jelgavas novads	Jēkabpils
	Kandavas novads	Jēkabpils novads
	Kokneses novads	Kokneses novads
	Ķeguma novads	Krustpils novads
	Ķekavas novads	Neretas novads
	Lielvārdes novads	Ozolnieku novads
	Ogres novads	Pļaviņu novads
	Olaines novads	Rundāles novads
	Ozolnieku novads	Salas novads
	Rundāles novads	Skrīveru novads
	Salaspils novads	Tērvetes novads
	Skrīveru novads	Vecumnieku novads
	Tērvetes novads	Viesītes novads
	Tukuma novads	
	Vecumnieku novads	
	Ropažu novads	

Piezīme: * – treknrakstā izcelti novadi, kuri pieder pie atšķirīgiem reģioniem pēc Centrālās Statistikas pārvaldes un Valsts darba inspekcijas klasifikācijas. Dati apkopoti uz 2019.gada 1.janvāri.

Ņemot vērā iepriekš aprakstītos ierobežojušos faktoros datu apkopošanā, vēsturiskie dati par NG reģionu griezumā pieejami iepriekšējos pētījumos, bet šajā atspoguļoti dati tikai no VDI gada darbības pārskatiem par pēdējiem četriem gadiem absolūtajos skaitļos.

Kā redzams attēlā zemāk (13. attēls), tad NG cietušo skaits reģionos ir svārstīgs, tomēr ar kopējo tendenci palielināties. Visvairāk pēdējos četros gados pieaudzis cietušo skaits Vidzemē un Kurzemē, bet Rīgas RVDI uzraudzības teritorijā, lai gan bijis svārstīgs dinamiskā, tas 2017.gadā bijis 2014.gada līmenī. Kopumā pieaugošais NG skaits saistāms ar neregistrēto NG īpatsvara samazināšanos.

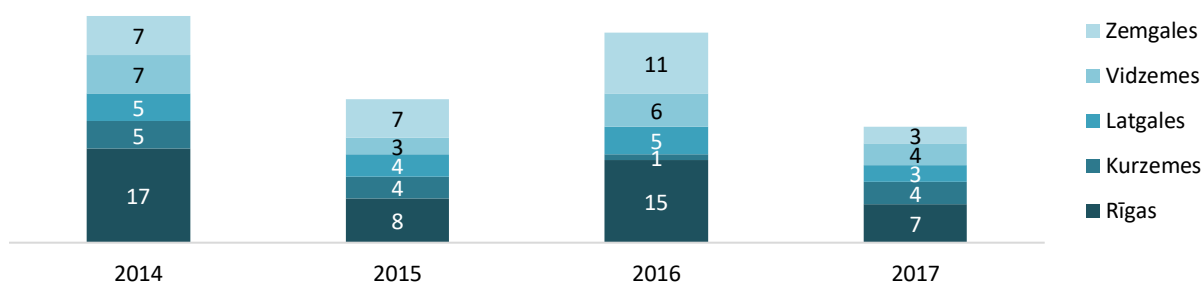
13. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaits pa reģionālo VDI nodaļu uzraudzības teritorijām, 2014.-2017.g.

Avots: Valsts darba inspekcija

Kā redzams attēlā zemāk (14. attēls), tad NG bojāgājušo skaits reģionos ir svārstīgs, tomēr ar kopējo tendenci samazināties.

14. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā bojāgājušo skaits pa reģionālo VDI nodaļu uzraudzības teritorijām, 2014.-2017.g.

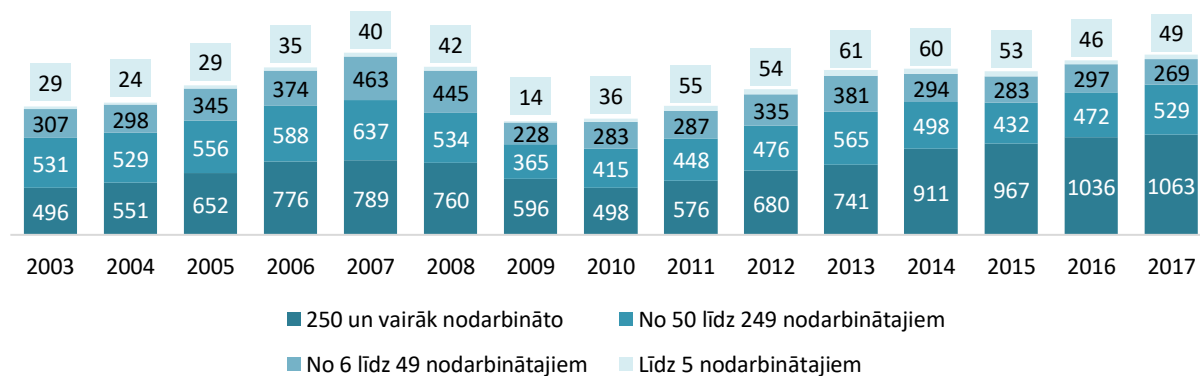

Avots: Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pa uzņēmumu grupām (pēc uzņēmumā nodarbināto skaita)

Attēlā zemāk (15. attēls) apkopota VDI gada darbības pārskatos pieejamā informācija par NG darbā cietušo skaitu pa uzņēmumu grupām pēc nodarbināto skaita uzņēmumā. Lielākais cietušo skaits ir uzņēmumos, kuros strādā 250 un vairāk nodarbināto, un tas strauji pieaudzis pēc 2010.gada. Tāpat arī pēdējos gados palielinājies NG cietušo skaits vidējo uzņēmumu grupā ar 50-249 nodarbinātajiem. Tas skaidrojams ar atbildīgāk veiktiem darba aizsardzības pasākumiem iepriekšminētajās uzņēmumu grupās un attiecīgi notikušu NG reģistrāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Tajā pašā laikā vērojams, ka kopš 2013.gada samazinājies reģistrēto NG skaits mikro un mazo uzņēmumu grupās. To varētu skaidrot divējādi – no vienas puses daļa šādu uzņēmumu attīstījušies un iekļāvušies vidējo uzņēmumu grupā vai arī tie ir uzņēmumi nozarēs ar zemāku NG varbūtību (piemēram, grāmatvedības pakalpojumu vai biznesa konsultāciju sniedzēji). Savukārt no otras puses, šīs ir riska uzņēmumu grupas ar iespējams notikušiem, bet neregistrētiem NG, un tam būtu jāpievērš uzmanība VDI, veicot pārbaudes mikro un mazajos uzņēmumos un pārliecinoties, ka veikti visi preventīvie pasākumi NG novēršanai. Tāpat, iespējams, ka mazajos uzņēmumos darba devējiem trūkst zināšanas, kā izmeklēt NG, kā arī par normatīvo aktu prasībām šajā jomā, tāpēc NG tiek slēpti, neregistrējot tos VDI.

15. attēls. Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa uzņēmumu grupām pēc nodarbināto skaita, 2003.-2017.g.

Avots: Valsts darba inspekcija

Detalizētāka analīze par NG pa uzņēmumu grupām pēc nodarbināto skaita nav iespējama, jo trūkst precīzu datu par katrā uzņēmumu grupā nodarbināto personu skaitu.

Nelaimes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa nozarēm

Šajā tematiskajā pielikumā sniegta apkopota informācija par dažādām tautsaimniecības nozarēm atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (turpmāk – NACE) 2.redakcijai, bet detalizētāks nozaru pārskats pieejams attiecīgajos tematiskajos pielikumos.

NG skaits pa nozarēm uz 100 000 nodarbināto laika posmā no 2008.gada līdz 2016.gadam (Eurostat datubāzē pētījuma veikšanas brīdī nav pievienoti jaunāki dati; 2. tabula). No 2008.gada reģistrēto NG skaits uz 100 000 nodarbināto ir bijis ar atšķirīgu tendenci noteiktās nozarēs. Visstraujāko NG skaita samazinājumu piedzīvojušas elektroenerģijas, gāzes apgādes, siltumapgādes un gaisa kondicionēšanas (9,4 procentpunktu samazinājums), veselības un sociālās aprūpes (3,9 procentpunktu samazinājums), kā arī ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes (2,2 procentpunktu samazinājums) nozares. No tām visvairāk negadījumu vidēji gadā notikuši apstrādes rūpniecības, transporta un uzglabāšanas, ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes nozarēs. Laika posmā no 2008. līdz 2016.gadam tajās attiecīgi notikuši 372,8; 311,3 un 272,7 NG uz 100 000 nodarbināto vidēji gadā, kas krietni pārsniedz vidējo rādītāju – 175,0 NG.

2. tabula. Nelaimes gadījumos darbā cietušo sadalījums pa nozarēm uz 100 000 nodarbinātajiem, 2008.-2016.g.

Nozares	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
(A) Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	305,1	49,6	84,5	298,9	212,4	295,0	296,4	196,7	314,3
(B) Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	391,4	265,7	220,8	250,5	231,9	400,0	158,2	208,8	327,3
(C) Apstrādes rūpniecība	341,1	229,0	256,6	340,7	361,4	418,5	452,9	476,0	478,9
(D) Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	340,5	179,1	261,3	227,9	338,8	191,7	164,3	139,0	154,6
(E) Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	221,9	213,2	172,1	245,5	232,7	344,4	239,1	432,5	222,9
(F) Būvniecība	251,9	160,0	168,6	250,6	289,4	256,7	220,5	237,2	213,0
(G) Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	89,1	65,0	69,3	102,2	130,0	162,0	140,5	204,7	158,3
(H) Transports un uzglabāšana	333,6	303,2	289,1	281,5	314,3	343,2	310,5	274,9	351,2
(I) Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	85,1	58,5	96,5	142,4	82,7	165,5	133,9	116,7	124,6
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	63,2	54,3	23,1	55,3	41,1	41,7	36,8	41,6	29,2
(K) Finanšu un apdrošināšanas darbības	23,7	22,0	18,4	37,0	32,5	16,7	39,4	20,0	10,5
(L) Operācijas ar nekustamo īpašumu	45,5	37,8	70,1	70,4	105,9	80,0	92,9	132,7	101,7
(M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	18,7	15,1	5,3	15,9	8,8	34,2	32,5	75,5	24,1
(N) Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	139,2	127,1	135,6	124,1	96,2	102,5	144,8	255,6	178,4
(O) Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	125,0	95,7	185,8	174,7	128,7	151,6	235,4	205,2	203,5
(P) Izglītība	56,8	45,8	43,7	53,5	72,3	61,9	39,6	61,4	55,0
(Q) Veselība un sociālā aprūpe	284,8	223,4	161,4	175,6	214,9	225,9	156,8	223,1	207,0
(R) Māksla, izklaide un atpūta	79,3	61,3	62,1	78,5	28,9	73,9	69,1	126,6	69,8
(S) Citi pakalpojumi	135,1	53,5	118,1	167,3	89,3	113,3	69,0	106,8	159,9
Vidēji	174,6	119,0	130,8	167,4	177,2	197,8	189,1	218,3	201,2

Avots: Eurostat

Ņemot vērā salīdzinoši nelielo letālo NG skaitu atsevišķās nozarēs, laika periodā no 2008. līdz 2016. gadam ir vērojamas ļoti lielas letālo NG skaita uz 100 000 nodarbināto svārstības nozaru griezumā (Eurostat datubāzē uz pētījuma veikšanas brīdi nav pievienoti jaunāki dati; 3. tabula). Visvairāk letālo NG reģistrēts ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes, kā arī lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs, attiecīgi 25 un 21 gadījums uz 100 000 šajās nozarēs nodarbināto. Būtiskākās un stabilākās izmaiņas periodā no 2008. līdz 2016. gadam piedzīvojusi būvniecības nozare, kurā NG bojāgājušo skaits uz 100 000 nodarbināto sarucis par vidēji 5,7 procentpunktiem gadā, tomēr tas vēl joprojām vairāk kā 2,5 reizes pārsniedz vidējo rādītāju visās nozarēs kopumā (11 pret 4). Pozitīvi vērtējams ir tas, ka nav nozaru, kur būtu piedzīvots nozīmīgs letālo NG skaita pieaugums.

3. tabula. Letālo nelaimes gadījumu darbā sadalījums pa nozarēm uz 100 000 nodarbinātajiem, 2008.-2016.g.

Nozares	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
(A) Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	33,9	4,8	15,2	21,7	18,3	20,0	22,5	17,1	32,8
(B) Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	32,6	33,2	*	35,8	33,1	33,3	*	26,1	32,7
(C) Apstrādes rūpniecība	4,3	6,0	3,5	6,4	5,2	5,0	5,0	5,6	4,4
(D) Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	*	21,5	8,2	16,9	16,5	8,3	24,6	8,2	8,1
(E) Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	*	*	*	27,3	*	11,1	*	*	23,5
(F) Būvniecība	14,1	10,0	8,7	19,7	19,5	5,0	7,6	3,3	8,9
(G) Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	1,1	1,7	0,6	0,7	*	3,7	1,9	*	0,7
(H) Transports un uzglabāšana	11,7	8,3	4,2	4,4	9,7	8,1	12,9	9,9	16,9
(I) Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	*	*	*	*	*	*	*	*	*
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	*	*	*	*	*	*	*	*	*
(K) Finanšu un apdrošināšanas darbības	4,0	*	*	*	*	*	11,3	*	*
(L) Operācijas ar nekustamo īpašumu	3,3	*	*	*	4,1	4,0	7,4	*	*
(M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	*	*	*	*	2,9	*	2,3	*	*
(N) Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	6,3	*	*	*	*	*	5,2	9,5	*
(O) Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	1,7	1,4	*	3,2	0,0	3,2	3,1	*	3,2
(P) Izglītība	*	*	1,0	*	*	*	*	*	*
(Q) Veselība un sociālā aprūpe	*	*	*	*	*	*	*	*	1,6
(R) Māksla, izklaide un atpūta	*	4,4	*	*	*	4,4	*	*	*
(S) Citi pakalpojumi	6,8	*	4,9	14,6	7,4	*	*	*	*
Kopā	4,4	3,3	2,74	4,21	4,12	3,59	4,5	3,32	4,22

Piezīme: * – šajās nozarēs konkrētajos gados nav reģistrēti letālie nelaimes gadījumi

Avots: Eurostat

Lai detalizētāk analizētu NG situāciju Latvijā, tika aplūkoti NG nozaru griezumā 28 ES dalībvalstīs (4. tabula). Vislielākais NG cietušo skaits tajās ir novērots ūdens apgādes, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošanas un sanācijas nozarē, kur 2016. gadā tika reģistrēti 2 851 NG darbā, kas bija divas reizes vairāk kā vidēji visās

nozārēs (2016.gadā – 1403 gadījumi uz 100 000 nodarbināto). Vēl ļoti augsts negadījumos darbā cietušo skaits bijis būvniecības un transporta un uzglabāšanas nozarēs, attiecīgi 2 517 un 2 203 negadījumi 2016.gadā. Tomēr arī šajās nozarēs vērojams negadījumu skaita pakāpenisks samazinājums. No 2008. līdz 2016.gadam būvniecībā tas samazinājies par 4,7 procentpunktiem gadā (vidēji samazinājums bijis par 3,9 procentpunktiem ik gadu), transporta un uzglabāšanas nozarē par 3,8, bet ūdens apgādes; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošanas un sanācijas nozarē par 2,2 procentpunktiem katru gadu. Kā jau iepriekš konstatēts, tad gan kopējos datos, gan sadalījumā pa nozarēm vērojams, ka Latvijā tiek reģistrēti ievērojami mazāk NG darbā (piemēram, kopumā Latvijā ir 8 reizes mazāk NG, bet ūdens apgādes; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošanas un sanācijas nozarē pat 12 reizes).

4. tabula. Nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaits dažādās nozarēs ES 28 valstīs uz 100 000 nodarbinātajiem, 2008.-2016.g.

Nozares	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
(A) Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	1 741	1 200	1 293	1 704	1 694	1 675	1 919	1 894	1 655
(B) leguves rūpniecība un karjeru izstrāde	1 879	1 881	2 188	1 934	1 697	1 739	1 610	1 257	1 155
(C) Apstrādes rūpniecība	2 665	2 213	2 366	2 227	2 090	2 020	1 949	1 869	1 710
(D) Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	718	607	785	619	517	954	597	552	496
(E) Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	3 408	3 394	3 652	3 510	2 854	3 051	3 065	3 021	2 851
(F) Būvniecība	3 703	3 447	3 214	3 425	3 067	2 821	2 934	2 852	2 517
(G) Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	1 663	1 523	1 545	1 501	1 373	1 416	1 384	1 396	1 263
(H) Transports un uzglabāšana	3 005	2 813	3 004	2 776	2 590	2 724	2 533	2 461	2 203
(I) Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	2 030	1 952	1 752	1 818	1 699	1 696	1 633	1 652	1 468
(J) Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	473	409	453	389	330	334	287	285	252
(K) Finanšu un apdrošināšanas darbības	357	312	338	286	272	290	241	251	216
(L) Operācijas ar nekustamo īpašumu	1 254	1 163	1 112	954	801	765	800	789	697
(M) Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	472	427	372	426	391	348	336	318	300
(N) Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	2 993	2 513	2 342	2 390	2 159	2 200	2 165	2 274	2 245
(O) Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	1 081	952	1 248	1 035	1 062	1 130	1 444	1 392	1 249
(P) Izglītība	559	617	655	605	574	528	485	466	469
(Q) Veselība un sociālā aprūpe	1 545	1 375	1 531	1 571	1 473	1 503	1 629	1 540	1 468
(R) Māksla, izklaide un atpūta	1 723	1 711	1 684	1 615	1 647	1 584	1 677	1 547	1 440
(S) Citi pakalpojumi	805	748	773	746	788	728	814	778	670
(T) Mājsaimniecību kā darba devēju darbība; pašpatēriņa preču ražošana un pakalpojumu sniegšana individuālajās mājsaimniecībās	310	1 005	271	181	148	197	222	185	134
Kopā	1 940	1 654	1 698	1 690	1 576	1 533	1 559	1 513	1 403

Avots: Eurostat

Nelaiemes gadījumu darbā sadalījums pēc nelaiemes gadījumu cēloņiem

Analizējot NG darbā cēloņus, VDI tos apvieno 6 svarīgākajās cēloņu grupās, turklāt vienam NG gadījumam iespējams norādīt vairākus cēloņus (5. tabula). Būtiskākā NG cēloņu grupa dinamikā pa gadiem ir nedroša cilvēka rīcība, kas 2017.gadā izraisīja pat 71,4% no visiem NG. Otrs nozīmīgākais cēlonis NG darbā ir nepilnības darba organizācijā un ar to saistītie trūkumi, kuri 2017.gadā veidoja 10,5%.

5. tabula. Kopējais nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pa cēloņu grupām, 2003.-2017.g., %

Cēloņu grupa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	66,9	64,8	67,2	68,3	69,5	70,1	70,0	67,5	63,1	69,9	65,8	71,9	73,2	72,5	71,4
Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	11,1	16,3	13,1	11,1	11,5	12,6	9,2	11,1	11,1	9,4	10,4	9,1	8,8	8,8	10,5
Neapmierinoši apstākļi darba vietā	7,0	7,6	8,5	8,7	6,8	6,5	6,4	6,9	7,6	6,7	7,1	5,6	4,9	5,6	6,3
Vardarbība (uzbrukumi)	3,7	3,6	3,1	4,8	4,3	4,8	5,9	7,3	5,4	4,4	5,0	5,2	4,1	4,0	3,5
Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	7,5	4,7	5,6	5,4	6,8	5,0	4,6	5,3	5,4	4,3	5,2	4,0	3,9	3,3	3,0
Pārējie	3,8	3,0	2,5	1,7	1,1	1,0	3,9	1,9	7,4	5,3	6,5	4,2	5,1	5,9	5,4

Avots: Valsts darba inspekcija

Ar smagajiem NG situācija ir līdzīga kā visiem NG kopumā, jo arī šeit dinamiskā pa gadiem visbiežāk tos izraisa nedroša cilvēka rīcība (2017.gadā šāds cēlonis ir 47,4% no visiem NG; 6. tabula), tomēr šīs cēloņu grupas izraisītie NG pret 2016.gadu ir samazinājušies par 13,1 procentpunktu. Savukārt 2017.gadā pret 2016.gadu pieaugums redzams nākamajās biežākajās smagos NG izraisošajās grupās – darba organizācija un ar to saistītie trūkumi (par 7,2 procentpunktiem) un neapmierinoši apstākļi darba vietā (par 6,6 procentpunktiem).

6. tabula. Smago nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pa cēloņu grupām, 2003.-2017.g., %

Cēloņu grupa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	52,2	58,3	55,4	52,1	53,4	51,7	57,2	55,8	48,1	58,5	44,7	57,3	55,1	60,5	47,4
Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	24,6	20,0	25,9	28,6	27,5	29,5	22,2	25,7	27,7	20,7	25,5	25,9	21,0	19,4	26,6
Neapmierinoši apstākļi darba vietā	10,8	11,1	12,3	11,3	10,1	11,1	10,9	12,9	14,9	10,8	13,7	6,8	8,2	6,5	13,1
Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	4,3	7,6	4,3	5,6	6,6	5,8	7,0	4,4	3,5	4,1	6,8	5,2	5,8	6,5	5,8
Vardarbība (uzbrukumi)	3,0	1,7	1,3	1,7	1,7	0,7	0,8	0,3	1,0	0,9	1,2	1,9	2,1	0,4	1,9
Pārējie	5,1	1,3	0,8	0,7	0,7	1,2	1,9	0,9	4,8	5,0	8,1	2,9	7,8	6,8	5,1

Avots: Valsts darba inspekcija

Atšķirībā no smagajiem NG darbā, pēdējos gados letālos NG visbiežāk izraisa darba organizācija un ar to saistītie trūkumi (47,8% no letālajiem NG 2017.gadā) (7. tabula). Otrs būtiskākais letālo NG cēlonis pēdējos gados ir nedroša cilvēka rīcība, kura izraisīja vairāk kā trešdaļu no visiem letālajiem NG šajā periodā (39,1% no letālajiem NG 2016.gadā). Abās šajās letālos NG izraisošo cēloņu grupās 2017.gadā redzams pieaugums pret 2016.gadu – darba organizācija un ar to saistītie trūkumi par 9,1 procentpunktu un nedroša cilvēka rīcība par 23,0 procentpunktiem, tomēr dinamikā pa gadiem vērojamas svārstības abās cēloņu grupās – gan pieaugumi, gan kritumi.

7. tabula. Letālo nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pa cēloņu grupām, 2003.-2017.g., %

Cēloņu grupa	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	34,1	26,1	24,7	23,4	33,3	40,0	27,7	39,5	37,7	41,1	50,0	26,7	43,6	38,7	47,8
Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	40,9	51,1	50,6	48,1	38,3	38,5	40,4	37,2	42,6	33,9	17,2	35,0	28,2	16,1	39,1
Neapmierinoši apstākļi darba vietā	9,1	2,3	5,9	9,1	6,2	9,2	10,6	9,3	11,5	10,7	9,4	10,0	7,7	8,1	6,5
Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	2,2	10,2	9,4	12,9	17,3	9,2	8,5	7,0	1,6	1,8	4,7	16,7	7,7	12,9	2,2
Vardarbība (uzbrukumi)	11,4	2,3	4,7	1,3	0,0	3,1	4,3	2,3	1,7	3,6	3,1	5,0	2,6	1,6	0,0
Pārējie	2,3	8,0	4,7	5,2	4,9	0,0	8,5	4,7	4,9	8,9	15,6	6,7	10,3	22,6	4,3

Avots: Valsts darba inspekcija

Atšķirības starp letālo un pārējo NG cēloņiem var skaidrot ar to, ka tieši darba organizācijas trūkumi (piemēram, lietošanai nepiemēroti uzstādītas iekārtas, skaidru drošības instrukciju neesamība) rada nopietnāko apdraudējumu cilvēku veselībai un drošībai, jo neierobežo būtiskāko darba vides riska faktoru ietekmi uz cilvēku, kamēr sakārtotas darba organizācijas gadījumā, notiekot NG, tā sekas nav tik nopietnas. Tāpat jāņem arī vērā, ka notiekot letālam NG, izmeklēšanu veic VDI, savukārt, vieglos NG jāizmeklē pašiem darba devējiem, kur ne vienmēr darba devējs varētu būt gatavs atzīt, ka vainojami trūkumi darba organizācijā (paša darba devēja neizdarība).

Analizējot detalizētāk nedrošas cilvēka rīcības, kas izraisa vairumu NG darbā, iemeslus (8. tabula), redzams, ka svarīgākie cēloņi ir:

- nepietiekoša nodarbinātā uzmanība (vidēji periodā 2009.-2017.gads – 42,4% gadījumu);
- darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošana (vidēji periodā 2009.-2017.gads – 43,8%).

Attiecībā uz šiem cēloņiem novērojams, ka samazinās NG darbā skaits, kurus rada darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošana, bet nepietiekoša uzmanība joprojām izraisa lielu daļu no negadījumiem. Tomēr darba vietā no darba drošības viedokļa visam vajadzētu būt tā organizētam, lai nodarbinātais visu uzmanību var veltīt darba procesam un strādāt ar augstu produktivitāti, nevis būtu spiests uzmanīties no savai veselībai bīstamām situācijām, kas varētu rasties no trūkumiem darba organizācijā (darba devēja neizdarības).

8. tabula. Nedrošās cilvēka rīcības (rīcība/cilvēks) sadalījums, 2009.-2017.g., %

Nedrošās cilvēka rīcības aspekti	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nepietiekoša uzmanība	36,8	42,6	37,3	42,2	45,4	40,1	46,0	46,3	45,2
Nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas	55,3	46,7	52,7	43,1	39,6	41,6	40,0	37,8	37,3
Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes	3,3	4,8	3,3	4,7	4,4	3,8	4,2	4,3	6,3
Nav lietots drošības aprīkojums vai IAL	2,2	1,7	2,9	2,6	3,0	1,9	1,3	2,2	1,5
Darbs alkohola reibumā	1,6	1,5	1,0	1,3	1,0	1,5	0,8	0,9	0,8
Lietoti nepiemēroti vai nepieļauti darba rīki, instrumenti, mašīnas	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,5	0,8	0,2	0,6
Pārējie	0,4	2,3	2,6	5,7	6,1	10,5	7,0	8,3	8,3

Avots: Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pēc traumēšanas faktoriem

Visbiežāk izplatītais NG traumējošais faktors 2017.gadā ir horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā; 2017.gadā – 38,1% gadījumu), kas ietver pakļupšanu, sasitumus pēc kritiena no augstuma un sadursmes ar stacionāriem objektiem. Otrs nozīmīgākais traumējošais faktors ir kustībā esošu priekšmetu iedarbība (2017.gadā – 21,9% gadījumu), kas iekļauj krītošu, lidojošu, pakarinātu vai rotējošu priekšmetu iedarbību, kā arī sadursmes ar kustībā esošiem priekšmetiem (t.sk. transportlīdzekļiem). Savukārt trešais biežāk sastopamais faktors ir saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu (nažiem, adatām u.tml.; 2017.gadā – 13,6% gadījumu; 9. tabula).

Analizējot detalizētāk NG darbā pēc traumēšanās faktoriem, redzams, ka svarīgākie faktori ir:

- horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā) (vidēji periodā 2003.-2017.gads – 35,3% gadījumu);
- kustībā esošu priekšmetu iedarbība (vidēji periodā 2003.-2017.gads – 22,4% gadījumu).

Kopš 2003.gada dinamikā redzams, ka palielinājusies gandrīz visu faktoru ietekme (izņemot elektrostrāvas iedarbību, saskari ar karstumu, aukstumu, ar indīgām vielām, arī noslīkšanu, iegrimšanu, ietīšanu, ievilkšanu, saspiešanu), bet īpaši būtiski horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu, kustībā esošu priekšmetu iedarbība. Šo traumējošo faktoru palielināšanās saistāma ar kopējo reģistrēto NG skaita palielināšanos, tomēr būtiskas izmaiņas NG izraisīto faktoru struktūrā nav novērojamas. No mazāk izplatītākajiem faktoriem pieaugusi fiziskās vai garīgās spriedzes un stresa ietekme, kas skaidrojams ar uzlabojumiem darba vidē, kur tiek novērsta tradicionālo darba vides riska faktoru ietekme, bet palielinās tādu profesiju un amatu izplatība, kuros izteikts tiešs kontakts ar cilvēkiem, kas nav kolēģi, darbs ar sarežģītām, ātri mainīgām tehnoloģijām u.c. riska faktori (skatīt tematisko pielikumu “Psihoemocionālie riska faktori”).

9. tabula. Nelaiemes gadījumu darbā sadalījums pēc traumēšanas faktoriem, 2003.-2017.g., %

Traumēšanas faktori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā)	31,1	35,9	37,7	35,6	31,9	33,9	38,6	37,4	35,2	39,0	36,6	34,0	35,6	34,6	38,1
Kustībā esošu priekšmetu iedarbība	24,4	23,5	23,0	26,2	26,1	21,1	17,6	22,0	23,8	20,3	20,7	23,3	19,7	21,5	21,9
Saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu	14,5	13,8	13,1	12,2	15,4	16,7	14,6	9,5	11,4	11,7	12,5	12,6	15,0	14,3	13,6
Ievilkšana, saspiešana	16,9	15,9	14,4	13,9	15,6	14,3	13,3	13,2	12,4	13,4	13,8	12,9	13,5	11,4	12,2
Fiziskā vai garīgā spriedze, stress	1,5	1,5	1,5	1,2	1,5	2,6	3,7	5,0	5,2	5,6	5,3	6,9	7,1	7,5	6,3
Cilvēku vai dzīvnieku uzbrukums	4,7	4,6	4,1	5,6	5,1	6,2	6,7	8,6	6,6	5,4	6,4	6,3	5,0	6,0	4,7

Traumēšanas faktori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Elektrostrāvas iedarbība, saskare ar karstumu, aukstumu, ar indīgām vielām	6,8	3,6	5,3	4,5	3,8	4,2	4,5	3,7	4,3	4,1	4,2	3,3	3,2	3,6	2,2
Pārējie	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,3	0,2	0,2	0,4	0,9	0,7
Noslīkšana, iegrimšana, ietīšana	0,1	0,9	0,8	0,5	0,6	0,9	0,9	0,4	0,7	0,3	0,3	0,5	0,3	0,2	0,4

Avots: Valsts darba inspekcija

Nelaiemes gadījumos darbā cietušo sadalījums pēc ievainotām ķermeņa daļām

Visbiežāk NG rezultātā tiek ievainotas augšējās ekstremitātes – vidēji katru gadu apmēram 40% gadījumu (svārstoties no 35,4% 2010.gadā līdz 44,1 2009.gadā; 10. tabula). Tāpat bieži sastopami apakšējo ekstremitāšu ievainojumi – vidēji katru gadu 25-30% NG cieš nodarbināto kājas (šādu NG īpatsvars mainās no 22,4% 2003.gadā līdz 29,7% 2014.gadā). Trešā visbiežāk traumētā ķermeņa daļa ir galva, kas tiek savainota vidēji 18% NG (no 16,9% 2008.gadā līdz 21,4% 2010.gadā). Kopumā laika posmā no 2003.gada palielinājies tādu NG īpatsvars, kas saistīti ar apakšējo ekstremitāšu ievainojumiem, bet salīdzinoši retāk NG darbā iegūtas galvas traumas.

10. tabula. Nelaiemes gadījumu kopējā skaita sadalījums pēc ievainotajām ķermeņa daļām, 2003.-2017.g., %

Gads	Augšējās ekstremitātes	Apakšējās ekstremitātes	Galva	Rumpis un orgāni	Mugura	Viss ķermenis	Kakls	Cietušo ķermeņa daļu nav iespējams noteikt	Citas ķermeņa daļas
2003	42,8	22,5	19,0	8,0	4,2	2,8	0,7	0,1	0,0
2004	40,6	24,9	18,7	6,6	4,4	3,6	0,9	0,4	0,0
2005	40,7	26,4	18,3	7,5	3,9	2,1	0,8	0,3	0,0
2006	40,8	26,8	19,3	6,9	3,1	1,8	0,8	0,3	0,1
2007	41,1	26,5	20,0	5,9	3,4	1,9	0,6	0,4	0,2
2008	43,3	25,3	16,9	6,7	3,9	2,5	1,1	0,2	0,1
2009	44,1	24,5	17,6	6,7	3,7	2,0	1,0	0,3	0,0
2010	35,4	29,5	21,4	6,3	4,1	1,8	1,2	0,3	0,1
2011	35,8	28,6	21,2	5,9	4,3	2,2	1,0	0,7	0,3
2012	38,5	29,3	17,9	6,1	4,3	2,1	1,3	0,3	0,3
2013	40,0	27,8	17,7	5,6	4,3	2,2	1,1	0,9	0,4
2014	38,3	29,7	17,4	5,9	4,0	2,2	0,8	0,7	0,8
2015	43,3	27,4	17,2	4,0	4,3	1,8	0,7	0,7	0,5
2016	40,5	28,8	17,3	5,1	4,0	1,6	0,8	1,1	0,7
2017	42,4	27,5	16,3	6,4	4,1	1,3	0,7	0,6	0,6

Avots: Valsts darba inspekcija

Secinājumi

1. Letālo NG skaitam ir tendence samazināties, ko ietekmē vairāki apstākļi – darba devēju veiktie darba aizsardzības pasākumi, VDI un citu atbildīgo institūciju veiktās kontroles un preventīvās darbības (darba devēju un nodarbināto informēšana, tematiskās pārbaudes u.c.), darba vides un tehnoloģiju modernizācija, kā arī darba organizācijas uzlabošanās, kas maina nodarbināto pakļautību nelabvēlīgiem darba vides riska faktoriem, kuri var radīt būtisku apdraudējumu nodarbinātā dzīvībai. Plānojot aktivitātes letālo NG novēršanai, īpaša uzmanība jāpievērš nodarbinātajiem vecuma grupā 45-54 gadi, kā arī darba devējiem:
  - Kurzemes, Latgales un Vidzemes reģionos;
  - lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības, ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes, ūdens apgādes; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošanas un sanācijas nozarēs;
  - mikro, mazajos un vidējos uzņēmumos (līdz 250 nodarbinātajiem).
2. Kopējais NG darbā cietušo skaits no 2009.gada līdz 2017.gadam pieaudzis (izņemot 2015.gadu), kas skaidrojams ar biežāku NG reģistrāciju, ko ietekmē darba devēju un nodarbināto izpratnes uzlabošanās gan par normatīvo aktu prasībām, gan par nodarbināto veselības ietekmi uz organizācijas rezultātiem. Vienlaikus jāuzsver, ka salīdzinājumā ar citām ES valstīm šie NG rādītāji joprojām ir zemi, kas norāda uz to, ka jāveicina NG reģistrācija atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ir svarīgi turpināt samazināt neregistrēto NG skaitu, kas, spriežot pēc darba devēju un nodarbināto aptaujas datiem, varētu būt no vienas trešdaļas līdz pat pusei no kopējā NG skaita. Plānojot aktivitātes neregistrēto NG skaita novēršanai, īpaša uzmanība jāpievērš nodarbinātajiem vecumā līdz 24 gadiem, kā arī darba devējiem:
  - Latgales, Vidzemes un Zemgales reģionos;
  - lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības, koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanas, mēbeļu ražošanas, būvniecības nozarēs;
  - mikro (līdz 10 nodarbinātajiem) un lielajos uzņēmumos (virs 250 nodarbinātajiem).
3. Analizējot kopējo NG skaitu pēc cietušo dzimuma, redzams, ka kopš 2003.gada nedaudz pieaudzis NG cietušo sieviešu īpatsvars, kas skaidrojams ar sieviešu aktīvāku iesaistīšanos darba tirgū, tostarp bīstamajās nozarēs. Lai gan NG cietušo sieviešu īpatsvars ir mainīgs, tomēr kopumā sievietes cietušas 1/3 no visiem NG darbā. Joprojām letālajos NG apmēram 90% cietušo ir vīrieši, kas skaidrojams gan ar kopējo tendenci, ka vīrieši mazāk rūpējas par savu veselību, gan ar to, ka vairāk strādā profesijās, kas saistītas ar smagāku fizisku slodzi, kā arī lielāku nodarbināto vīriešu īpatsvaru bīstamajās nozarēs.
4. No 2003.gada līdz 2017.gadam lielākais NG skaits ir vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem – 24% no kopējā NG skaita darba vietā, kam seko vecuma grupa no 25 līdz 44 gadiem (attiecīgi 25-34 gadi 21% un 35-44 gadi 20%). Būtiskas atšķirības pa gadiem nav novērojamas. Starp letālajiem NG bojā gājušo skaits ir vislielākais vecuma grupā no 45 līdz 54 gadiem – 28,1% no kopējā letālo NG skaita darba vietās.
5. Gan darba devēji, gan nodarbinātie kā būtiskāko NG cēloni ir norādījuši darba drošības prasību neievērošanu no darbinieku puses (darba devēji – 65,8%, nodarbinātie – 43,5%). Kā otrs nozīmīgākais cēlonis minēti no darba devēja un nodarbinātā neatkarīgi apstākļi (darba devēji – 15,8%, nodarbinātie – 32,0%), bet kā trešais – darba drošības prasību neievērošana gan no darbinieku puses, gan trūkumi darba organizācijā (darba devēji – 6,6%, nodarbinātie – 22,8%). No aptauju rezultātiem redzams, ka darba devēji būtiski biežāk NG saista ar nodarbināto rīcību, bet mazāk kritiski vērtē nodrošināto darba aizsardzības sistēmu, uz kuras nepilnībām savukārt norāda nodarbinātie.
6. Analizējot darba devēju pēc NG darbā veiktos pasākumus, redzams, ka biežāk tika nodrošināta nodarbināto papildu instruktāža un apmācība, kā arī pārveidota darba organizācija, savukārt samazinājies darba devēju īpatsvars, kas veica aprīkojuma nomaiņu vai uzlabošanu, vai nodrošināja papildu individuālos aizsardzības līdzekļus. Pozitīvi vērtējams tas, ka būtiski samazinājies to darba devēju īpatsvars, kuri neveica nekādus pasākumus pēc NG darbā.

7. Nodarbināto viedoklis par rīcību pēc notikuša NG atšķiras no darba devēju viedokļa, jo, pēc nodarbināto domām, biežāk tika veikta aprīkojuma nomaiņa vai uzlabošana un pārveidota darba organizācija. Savukārt būtiski retāk nekā iepriekšējās aptaujās veikta atkārtota nodarbināto informēšana, apmācība un instruēšana. Vienlaikus nav mainījies nodarbināto īpatsvars, kuri uzskata, ka darba devēji neveica nekādus pasākumus, lai nodrošinātu NG neatkārtošanos, kā arī kopumā nodarbinātie uzskata, ka jebkādi pasākumi veikti retāk nekā norādījuši darba devēji.

Ieteikumi

Ieteikumi pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā, 2017-2018” ietvaros

1. Turpināt nodrošināt regulāru informāciju par notikušajiem letālajiem NG pa nozarēm, publicējot informāciju par konkrētiem gadījumiem VDI mājaslapā, Facebook kontā (infografiku veidā), kā arī, veicot uzņēmumu apsekojumus, piedāvāt vizuālus materiālus (piemēram, plakātus), kas apraksta konkrēto gadījumu un vienkāršus preventīvos pasākumus, kas būtu nepieciešami, lai nepieļautu NG darbā. Informatīvos materiālus par NG nozarē jāveido tā, lai tie attēlotu ne tikai NG cēloņus vai sekas un kalpotu kā brīdinājums par NG risku, bet arī būtu viegli uztverami un sniegtu informāciju par nepieciešamajiem darba aizsardzības pasākumiem.
2. Nodrošināt regulāru informāciju par notikušajiem letālajiem NG pa nozarēm, reizi gadā uz darba devēju e-adresi (uzņēmumiem obligāta no 2020.gada) nosūtot vizualizāciju un aprakstu par līdzīgos uzņēmumos (pēc nozares, nodarbināto skaita, reģiona u.c. faktoriem) notikušajiem letālajiem NG, uzsverot labās prakses piemērus par veiktajiem pasākumiem, lai novērstu NG atkārtošanos.
3. Turpināt semināru organizēšanu darba devējiem par gandrīz notikušo NG identificēšanu un novēršanu.
4. Organizēt regulārus vebinārus, kas nodrošinātu iespēju piedalīties darba devējiem uzdot jautājumus valsts vadošajiem darba aizsardzības profesionāļiem un VDI speciālistiem. Sadarbībā ar darba devēju organizācijām, profesionālajām asociācijām veidot darba devējiem paredzētus seminārus par mūsdienīgām darba organizācijas metodēm, finansējumu šādām izglītības programmām piesaistot no Eiropas Savienības struktūrfondiem un citiem Eiropas Komisijas administrētiem finanšu instrumentiem (piemēram, ERASMUS+ programma vai teritoriālās sadarbības programma INTERREG).
5. Tā kā tieši nodarbināto neuzmanība ir viens no būtiskākajiem NG cēloņiem, VDI uzņēmumu apsekojumus nepieciešams pārbaudīt, vai darba vide uzņēmumos ir droša, jo šādā vidē darbiniekiem nav jāpaļaujas tikai uz savu uzmanību, lai neciestu nelaimes gadījumā. Ieteicams Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai un nozaru arodbiedrībām aktīvāk veicināt ievēlēto nodarbināto uzticības personu iesaisti NG cēloņu izmeklēšanā un novēršanā. Savukārt, RSU Darba drošības un vides veselības institūtam organizēt seminārus par nelaimes gadījumu novēršanu, kuru mērķauditorija ir tieši darbinieku pārstāvji un uzticības personas. Tas ļautu darbinieku pārstāvjiem, kas pastāvīgi uzturas darba vietās, aktīvāk sniegt ieteikumus drošas darba vides izveidē.
6. Izmantojot elektroniskās valsts veselības aprūpes informācijas sistēmas E-veselība radītās iespējas, nodrošināt automatizētu informācijas sniegšanu VDI par darba vietā notikušajiem NG, ja e-darbnespējas lapā tiek ielikta attiecīga atzīme. Nodrošināt saņemtās informācijas salīdzināšanu ar darba devēju sniegto informāciju, lai identificētu tos gadījumus, kad par NG nav ziņots VDI.
7. VDI, sociālajiem partneriem, nozares nevalstiskajām organizācijām (piemēram, Darba aizsardzības kompetento institūciju biedrība) u.c. ieteicams aizsākt kopīgu tradīciju - katrus trīs gadus apkopot aktualitātes par darbā notikušo nelaimes gadījumu novēršanas iespējām un aktuālākajām tendencēm Latvijā. Šī aktivitāte sevī ietvertu labās prakses piemēru identificēšanu un popularizēšanu, organizējot seminārus darba devējiem un DAS. Papildus tam būtu vēlama arī labās prakses rokasgrāmatas izdošana. Ieteicams finansējumu projektam piesaistīt no Eiropas Savienības struktūrfondiem.
8. Nepieciešams uzlabot VDI analītisko kapacitāti, attīstot integrētu informācijas sistēmu, kas nodrošinātu dažādu VDI rīcībā esošo datu par konkrēto uzņēmumu analīzi (piemēram, NG veids un skaits laika periodā, konstatēto pārkāpumu veidi, nodarbināto skaits, darba aizsardzības pakalpojuma sniedzējs utml.), ļaujot precīzāk plānot veicamās uzraudzības aktivitātes gan konkrētajā uzņēmumā, gan nozarē, kā arī virzīt nepieciešamos normatīvo aktu grozījumus (piemēram, par bīstamo nozaru saraksta pārskatīšanu). Tāpat būtiski ir stiprināt arī VDI darbinieku analītiskās prasmes, kas ļautu pilnībā izmantot informatīvās sistēmas jaunās iespējas.

Izmantotā literatūra

1. Tematiskais pielikums „Nelaiemes gadījumi darbā”. Pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā” publikācijas pielikums CD. Rīga, 2007.gads, 146 lpp.
2. Tematiskais pielikums „Nelaiemes gadījumi darbā”. Pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā, 2009-2010” publikācijas pielikums CD. Rīga, 2010.gads, 120 lpp.
3. Tematiskais pielikums „Nelaiemes gadījumi darbā”. Pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā, 2012-2013” publikācijas pielikums CD. Rīga, 2013.gads, 141 lpp.
4. Tematiskais pielikums „Obligātā sociālā apdrošināšana pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām”. Pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā, 2012-2013” publikācijas pielikums CD. Rīga, 2013.gads, 141 lpp.

Informatīvie materiāli

5. VDI gada darbības pārskati laika posmā no 1996.gada līdz 2017.gadam.
6. Nodarbinātība un bezdarbs, Centrālā statistikas pārvalde, pieejams: <http://www.csb.gov.lv/statistikas-temas/metodologija/nodarbinatiba-un-bezdarbs-36895.html>
7. Informācija par Eurostat kā Eiropas Savienības struktūrvienību, pieejams: <https://ec.europa.eu/eurostat/about/overview>
8. Darba ņēmēju skaita sadalījums pēc mēneša bruto darba ienākumiem un dzimuma 2013.-2017.gads, Centrālās statistikas pārvaldes dati, pieejams: https://data1.csb.gov.lv/pxweb/lv/sociala/sociala__dsamaksa__isterm/DS210m.px/table/tableViewLayout1/

Normatīvie akti

9. Likums “ Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaiemes gadījumiem darbā un arodslimībām” (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 01.04.2017.), pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=37968>
10. Darba aizsardzības likums (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 28.04.2010.), pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=26020>
11. MK 09.08.2005. noteikumi Nr.585 “Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (spēkā līdz 31.12.2009.), pieejami: <https://likumi.lv/doc.php?id=114214&mode=KDOC>
12. MK 25.08.2009. noteikumi Nr.950 “Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (redakcijā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 01.01.2014.), pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=196653>